

Avusturya ve İsviçre'de Hak ve Özgürlükler Raporu

2021

Diaspora Araştırmaları Merkezi

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

Avusturya ve İsviçre'de Hak ve Özgürlükler 2021 Raporu

Editör

Bünyamin Bezci

Yayın Yılı

2022

İç Düzenleme

Yiğit Cem Eskicioğlu

Yazarlar

Bünyamin Bezci, Soner Tauscher, Yiğit Cem Eskicioğlu, Fikret Topal, Atila Erkal, Muhterem Dilbirliği, Zehra Özkeçeci

Sakarya Üniversitesi

Diaspora Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİAM)

54187 Serdivan/Sakarya

Anadolu Ajansı'na katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

ÖNSÖZ	4
AVUSTURYA'DA HAK ve ÖZGÜRLÜKLER-2021	6
AVUSTURYA'DA NEFRET SÖYLEMİ ve SALDIRILAR-2021	32
Kaynakça	50
Ekler	
İSVİÇRE'DE HAK ve ÖZGÜRLÜKLER-2021	51
İSVİÇRE'DE NEFRET SÖYLEMİ ve SALDIRILAR-2021	68
Kaynakça	83
Ekler	

Avusturya ve İsviçre 2015'teki mülteci göçlerinden beri Avrupa'nın en kırılğan devletlerinden oldu. Mültecilerle birlikte Avrupa'da artan aşırı sağ popülist politikalar tarafsızlıklarıyla öne çıkan bu iki Orta Avrupa devletine de sirayet etmiştir. Her iki devlet de insan hakları açısından prestijli sayılabilecek bir geçmişe sahiptir. Bu nedenle BM, AGİT ya da OPEC gibi birçok uluslararası kuruluşa ev sahipliği yapmaktalar. Fakat mültecilerle birlikte değişen Avrupa'daki çokkültürlülük politikaları terör olayları ile birlikte bir güvenlik histerisine de dönüşmüş durumdadır.

Mültecileri Türkiye, Libya ya da Fas gibi ülkelerde depolamak isteyen Avrupa sınırlarını adeta bir kaleye çevirmektedir. Türkiye açısından Bulgaristan-Yunanistan sınırı ile Ege'den başlayan Avrupa Kalesi, Libya açısından Akdeniz'i kale önü hendeği gibi kullanmaktadır. Son günlerde Belarus sınırlarındaki yığılma kalenin kuzey duvarlarına bir hücum olarak görülebilir. Görülen o ki Avrupa Kalesi'nin dış duvarlarının yanında bir de iç duvarları bulunmaktadır. Polonya-Avusturya-İsviçre-İtalya hattından oluşan iç duvarlar feda edilemeyecek değerler dünyasının sınırı gibidir. Mültecilerin ihtiyaçları için Türkiye'ye 3 milyar Euro vermeyi taahhüt eden AB sınırları korumak için 30 milyar Euro harcamayı da göze almıştır.

Sınır hatlarındaki huzursuzlukları ve güvenlik politikalarını buradan okuduğumuzda Avusturya ve İsviçre'deki özellikle Müslümanlara dönük hak ihlallerinin yapısal nedenleri de aydınlanmaktadır. 2021 yılını kapsayan bu çalışma 2015'ten beri yükselen İslamofobik trendi teyit etmektedir. Avusturya'da Müslümanların dernek ve camilerinin ifşa edilmesi, İsviçre'de ise itirazlara rağmen teröre eğilim bahanesiyle polisiye tedbirlerin yasalaşması 2021 yılı için zirve noktalarıdır. Fakat mülteci akınlarının zayıflaması ve terör konusunda devamlılığın kesilmesi 2022 yılı için umutları artırmaktadır.

Hak ihlallerinin azalma trendini teyit etsek de ihlallerin gerçek hayattan sanal hayata doğru kaydığını da vurgulamak gerekmektedir. Gerek pandeminin yarattığı temassızlık gerekse gelişen sosyal medya teknolojileri nefret söylemi ve ayrımcılık suçlarını da dijital âleme doğru kaydırmaktadır. Avusturya siyasetindeki Sebastian Kurz'la birlikte oluşan sıra dışı hareketlilikten kaynaklanan İslamofobik uygulamalar bir konjonktür olarak nihayete ermektedir. İsviçre siyasetinde ise sıfır risk hedefinden kaynaklanan güvenlik paniği sürmektedir. Her iki ülkeye de hak ihlalleri açısından imaj kaybettiren uygulamalar maalesef 2021 yılında zirvesini yaşamıştır.

Sakarya Üniversitesi Diaspora Araştırmaları Merkezi olarak 2021 yılına odaklandığımız bu çalışmayla Avusturya ve İsviçre'deki hak ihlallerinin fotoğrafını çekmeye çalıştık. Tabii ki çalışma asıl olarak medyaya yansıyan olaylardan kaynaklandığı için sınırlılıklar taşımaktadır. İmkân olsaydı olayların aktörleriyle yapılacak olan görüşmeler burada yer alan hususları elbette daha objektif kılabilirdi. Yine de çalışmanın objektifliği açısından olaylar hakkında analiz yaparken medyadan ulaşabildiğimiz farklı görüşlere de yer vermeye çalıştık.

Çalışmada hak ihlali içeren saldırıları medya üzerinden ulaşabildiğimiz kadarıyla ayrı bir bölümde inceledik. Ayrıca ülke içinde çıkan raporların rakamlarından yararlanarak da toplam saldırı sayılarına yer vermeye çalıştık. Benzer olayların haberlerini öne çıkararak haklarında kısa analizler yazdık. Bunların yanında yıl içinde gerçekleşen büyük hak ihlalleri için yakın planlar hazırladık. Çalışma bütünlüğüyle değerlendirildiğinde 2021 yılında her iki ülkede gerçekleşen hak ihlallerini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Çalışmada yazarların katkılarını bölüm olarak ayırmak mümkün olmadığından isimlerini toplu olarak belirttik. Hak ihlalleri raporunun editasyonunda yazarlardan gelen yazıları farklı bölümlerde, analizlerde ve yakın planlarda kullandık. Raporun en önemli yükünü ise ülke takipleri yapan Diaspora Araştırmaları Merkezi'ndeki Araştırma Görevlilerimiz Yiğit Cem Eskicioğlu ve Fikret Topal yüklenmiştir. Dr. Öğr. Üyesi Soner Tauscher hem analiz yazmış hem de süreci maddi ve manevi olarak yönetmiştir. Diaspora Araştırmaları Merkezi dışından Dr. Öğr. Üyesi Muhterem Dilbirliği, Prof. Dr. Atilla Erkal ve Dr. Öğr. Üyesi Zehra Özkeçeci yorumları ve analizleriyle çalışmayı zenginleştirmiştir. Bu çalışmanın gizli kahramanları ise merkezde çalışan öğrenci asistanlarıdır. Yıl boyunca hem projeye alakalı hem de diğer konularla alakalı medya takipleri, infografikler ve mülakat çözümlemeleri gibi işlerle bir taraftan araştırma yapmayı öğrenirken diğer taraftan da katkı sundular. Son teşekkür de bu rapor için fotoğraf arşivini telifsiz kullanmamıza izin veren Anadolu Ajansıdır.

Bu tür raporların süreklilik kazanması gerekmektedir. Raporların hazırlanmasında ilgili aktörlerle buluşmaların sağlanması da ayrıca önemlidir. Fakat eksikliklerine rağmen çektiği fotoğrafla rapor, bir taraftan ilgili ülkelerde yaşayan vatandaş ve soydaşlarımızda bir farkındalık oluşturmakta diğer taraftan da ülkemizin diaspora politikalarına bir rehber olmaktadır.

*Diaspora Araştırmaları Merkezi Müdürü
Prof. Dr. Bünyamin Bezci*

AVUSTURYA'DA HAK ve ÖZGÜRLÜKLER 2021

GİRİŞ

Tarihsel süreç bakımından Türkiye-Avusturya ilişkileri çok daha eski dönemlere dayanmakla birlikte Türklerin Avusturya'ya yönelik toplu göç akışının 1960'ların ortasından itibaren başladığı görülmektedir. Türk diasporasının oluşum sürecinde bilhassa Avrupa ülkeleri ile imzalanan işgücü anlaşmaları önemli rol oynamaktadır. 15 Mayıs 1964 tarihinde Viyana'da imzalanan Türkiye-Avusturya İşgücü Anlaşması'nın (Abkommen zwischen der Republik Österreich und der Türkischen Republik über die Anwerbung türkischer Arbeitskräfte und deren Beschäftigung in Österreich) akabinde çok sayıda Türkiye vatandaşı Batı Avrupa ülkelerinin masif işçi alımını durdurdukları 1973-1974 yıllarına kadar yaklaşık 40 bin insan Avusturya'ya çalışma amacıyla gitmiştir. Bu tarihlerden sonra göç akışı çoğunlukla aile birleşimleri ve evlilikler yoluyla devam etmiştir. Anlaşmanın ardından da çok sayıda Türkiye vatandaşının Avusturya'ya göçü sürmüştür ve Avusturya'daki Türkler günümüzde dördüncü kuşağa ulaşmıştır.

Günümüzde Avusturya; Türk diasporasına ev sahipliği yapması bakımından Almanya, Fransa ve Hollanda'dan sonra dördüncü büyük Avrupa ülkesidir. Diğer bir yandan yaklaşık 9 milyon nüfusa sahip olan Avusturya'da 115 bini Türkiye vatandaşı olmak üzere 273 bin kişilik bir Türk diasporasının varlığından söz edilebilir. Bu yönüyle Avusturya oransal bakımdan en yoğun ölçekte Türk toplumuna ev sahipliği yapan ülkelerin başında gelmektedir. Türkler, Almanya ve eski Yugoslav ülkelerinden sonraki en büyük üçüncü ulusal grubu ve Almanlardan sonra ise ülkedeki ikinci büyük yabancı vatandaşlık grubunu oluşturmaktadır. Türk diasporasının büyük bir kısmı Viyana, Aşağı Avusturya ve Yukarı Avusturya eyaletlerinde yaşamaktadır.

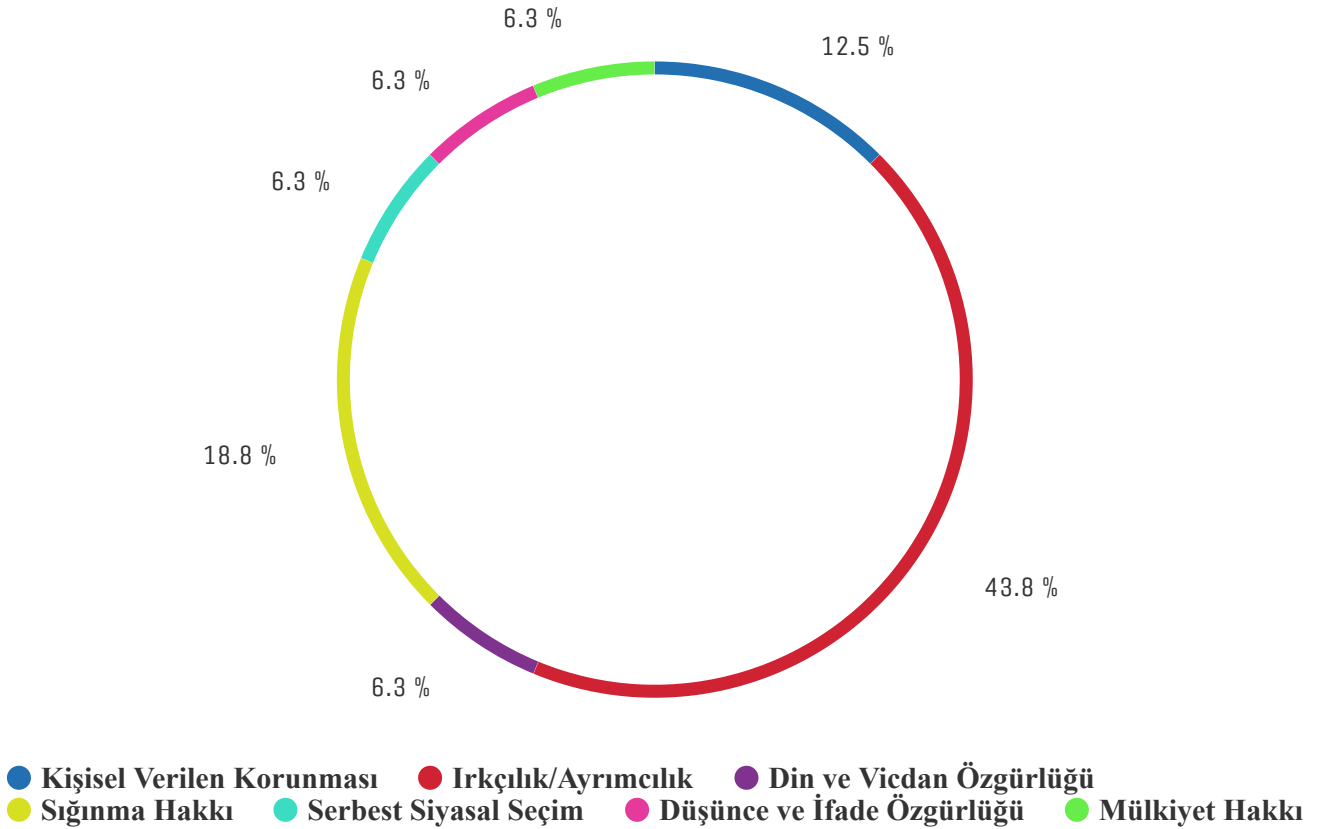
Federal Parlamenter Cumhuriyet ile yönetilen ülkede 2019 yılında gerçekleşen son genel seçimlerde, merkez sağ parti olan Avusturya Halk Partisi (ÖVP) %37,5 oy oranı ile 71 milletvekili çıkararak birinci parti olmuştur. ÖVP'nin ardından Avusturya Sosyal Demokrat Partisi (SPÖ) %21,2 oy oranı ve 40 milletvekili; aşırı sağcı Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ) %16,2 oy oranı ve 30 milletvekili; Yeşiller Partisi %13,9 oy oranı ve 26 milletvekili; son olarak Yeni Avusturya Partisi (NEOS) %8,1 oy oranı ve 15 milletvekili çıkararak takip etmiştir. Hükümet, 7 Ocak 2020 yılından bu yana ÖVP-Yeşiller koalisyonu tarafından yönetilmektedir. Bir önceki hükümette koalisyon ortağı olan FPÖ'nün İslam, göçmen ve AB karşıtı söylemleriyle halen ülkenin siyasetine etki ettiği görülmektedir.

Resmi dili Almanca olan ülkede; Macarca, Slovence ve Burgenland Hırvatçası da tanınan diğer dilleri oluşturmaktadır. Avusturya federal anayasası 16 kilise ve dini topluluğu tanımakla birlikte İslam dini 1912 yılından itibaren yasal olarak tanınmaktadır. Müslümanlar, Avusturya'da tüm nüfusun yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır. 1979 yılında ülkedeki Müslümanların dini derneklerinin tek bir çatı altında organize edilmesi amacıyla Avusturya İslam Cemaati ("Islamische Glaubensgemeinschaft in Österreich" – IGGÖ) kurulmuştur. 2015 yılındaki yeni İslam Yasası ile, çoğu büyük Müslüman kuruluş IGGÖ'nun bir parçası haline gelmiştir.

Avusturya'da vatandaşı olunsun ya da olunmasın sahip olunan haklar genel olarak üç tür temel kaynaktan beslenmektedir. Bu hakları; insan olmanın getirdiği ve Avusturya devletinin de uluslararası hukuk ve imzaladığı sözleşmelerden dolayı kabul ettiği uluslararası sözleşmelerin (İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi vd.) bağlayıcılıkları, AB üyesi olarak Birliğin koyduğu kurallara uymak zorunda kaldığı AB hukuku (ayrıca bkz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) ve başta Avusturya Anayasası olmak üzere Avusturya'nın kendi kanunları etrafında oluşmaktadır (Özipek, Korkut ve Tanrıkulu, 2019).

Avusturya'da yaşayan Türkler yabancı düşmanlığından İslamofobiye, ırkçılıktan ayrımcılığa pek çok farklı bağlamlarda dışlanmaya ve nefret suçuna maruz kalmaktadır. Uluslararası ve ulusal gazeteleri araştırdığımız medya taramasına göre hak ve özgürlükler bakımından Avusturya'da özellikle 'İrkçılık ve Ayrımcılık Yasağı'na yönelik olumsuz gelişmeler ön plana çıkmaktadır. Ülkede etnik köken hala en büyük ayrımcılık problemlerinin başında gelmektedir. Bilhassa kamusal alanda göçmen kökenliler pek çok saldırıya maruz kalmakta ve bu saldırılar siyasilerin söylemleriyle adeta destek görmektedir. Avusturya'da yükselişte olan aşırı sağ tehdidi hem Türklerin hem de diğer Müslüman toplulukların gündelik hayatta sık sık karşısına çıkmaktadır.

Grafik 1: Avusturya'da Hak ve Özgürlükler İhlallerine Dair Gelişmeler

2021 yılının mayıs ayında İslamlandkarte-İslam Haritasının, hükümetin teşvikiyle birlikte aktif hale gelmesiyle ‘Kişisel Verilen Korunması’ ve ‘Din ve Vicdan Özgürlüğü’ gibi kişisel haklara yönelik olumsuz gelişmelerin yaşandığı görülmektedir. Unutulmamalıdır ki bir toplulukta milli ve dini kimlikler iç içe geçmiş durumdadır. Avusturya’daki Türk toplumu da hem Türkofobiden hem de İslamofobiden dolayı sık sık saldırılara ve hak ihlallerine maruz kalmaktadır. Bu hak ihlallerinin faillerini Bölge Mahkemeleri, Yargıtay, Yüksek Mahkeme, Belediye Meclis Üyeleri ve bilhassa Avusturya Hükümetinin oluşturduğu görülmektedir. Olumsuz gelişmelerin yanında Irkçılık/Ayrımcılık, Adalet Erişim Hakkı, Sığınma Hakkı ve Aile ve Özel Yaşama Saygı gibi olumlu gelişmelerin de bulunduğu gözlemlenmiştir.

Avusturya	6 Olumlu	15 Olumsuz
21 Kayıt	3 Irkçılık/Ayrımcılık	6 Irkçılık/Ayrımcılık
	Etkili Başvuru / Adalet Erişim Hakkı	3 Sığınma Hakkı
	Sığınma Hakkı	2 Din ve Vicdan Özgürlüğü
	Aile ve Özel Yaşama Saygı	Serbest Siyasal Seçim
		Düşünce ve İfade Özgürlüğü
		Kişisel Verilerin Korunması
		Mülkiyet Hakkı

Bu çalışmada, Avusturya’da haklar konusunda yaşanan gelişmeler detaylı bir şekilde ele alınarak 2021 yılında bu alanda Avusturya’da yaşananların bir özeti sunulmaya çalışılacaktır. Avusturya’da medyaya yansıyan 21 vaka taramada kayıt altına alınırken bunlardan 6 tanesi olumlu, 15 tanesi ise olumsuz gelişme olarak kaydedilmiştir.

Haber 1

Hak Türü:	Kişisel Verilerin Korunması
Fail:	Avusturya Anayasa ve Avrupa Birliği'nden Sorumlu Devlet Bakanı Karoline Edtstadler
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih	02.01.2021

Avusturya Anayasa ve Avrupa Birliği'nden Sorumlu Bakanı Karoline Edtstadler, Alman Die Welt gazetesine verdiği röportajda "Birçok imam, AB ülkelerinde hareket ediyor, bu yüzden güvenlik kuruluşları herhangi bir zamanda hangi camide vaaz verdiklerini bilmek zorunda" sözlerini kullanarak Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan imamları fişleme çağırısında bulunmuştur. Edtsadler'in bu söyleminin arkasındaki en büyük desteği dönemin Şansölyesi Sebastian Kurz göstermektedir.

Avusturya siyaseti Batının "doğusu" olmaktan ziyade Doğunun en "batısı" özelliklerine sahip görünmektedir. Doğu dolayımsallığı Batıyla buluştuğunda diplomatik bir dile dönüşmektedir. Avusturya'nın siyaset dili de tarafsızlık üzerine kurulu bir diplomatik dolayımsallık olarak okunabilir. Sebastian Kurz, Avusturya'ya özgü dolayımsal ve diplomatik siyaset dilini terk ederek popülist, kararlı ve inisiyatif alan yeni bir siyaset dili yaratan bir politik lider olarak öne çıkmaktadır. Kendi partisi açısından bu yeni siyaset dili umut dolu bir endişe kaynağı da olmuştur.

Kurz, genç bir siyasetçi olarak partinin kariyer basamaklarını hızlı tırmanmıştır. Sosyal demokratların iktidar yıllarında siyasi kariyerini geliştiren genç bir siyasetçi olarak da ayrımcı ve milliyetçi dile hemen savrulmamıştır. Bu nedenle Avusturya'da büyük koalisyon kurulduğunda entegrasyondan sorumlu müsteşarlığa getirilmesi de garip karşılanmamıştı. Hatta kariyerini profesyonel bir şekilde yönettiğinden entegrasyon müsteşarlığı ile AB ve Dışişleri Bakanlığını birlikte yönetebilmiştir. Henüz daha 2014 yılında Avusturya'daki Müslümanların kreşlerindeki selefist akımlara dikkat çeken çalışmalar yaptırdıysa da kendi üzerinde İslamofobik bir dikkat oluşturmuş değildi.

2015 yazındaki Avrupa'ya yönelen mülteci göçleri Kurz'un siyasi kariyerinde de bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Avrupa'da yükselen milliyetçilik ve popülizm kervanına katılan Kurz, 2017'de hem parti başkanlığı hem de Başbakanlığı ele geçirmiştir. Avusturya'da uzun bir geleneğe sahip olan popülist aşırı sağ parti olan Özgürlük Partisi ile koalisyon hükümeti kurulmuştur. Koalisyon partneri olarak sosyal demokratlar yerine aşırı sağın tercihi çağın ruhuna da uygundur.

Asıl olarak ideolojik içerikten ziyade bir pragmatist kariyer siyasetçisi olan Kurz için İslamofobik politikalar hem kariyerini tahkim etmiş hem de asıl olarak siyasal rantın ve makamların dar bir kadro tarafından paylaşıldığı bir siyaseti perdelemiştir. Kendi partisi açısından Kurz, genç ve umut yaratan bir liderdir. Gençlik kollarından gelen yerel siyasette pişkinleşmiş ve ulusal siyasette söz sahibi olmuş bir karizmadır. Aslında yakın ekibi de zaten bu imaja özel olarak çalışmıştır. Bir nevi Avusturya siyasetinde bir “Kurz Takımı” oluşmuştur. Partinin kamusal rengi olan siyahı bırakan ve turkuazı parti rengi olarak kabul ettiren Kurz, partinin aksakallıları için iktidarın yolunu açan ama nereye doğru gittiği de belli olmayan bir siyasetçidir.

Siyaset tarzını Avusturya Katolikliğinin kalesi olan Vatikan'ın yanında İsrail siyasetinin desteğiyle zenginleştirmesi Kurz siyasetini güçlendirmiştir. Roma ve Kudüs'ün ortak desteği üzerine oturan ve Brüksel'in değerlerinin Doğuya karşı koruyucu şövalyesi rolüne soyunan Kurz'un en önemli muarızı da Erdoğan siyaseti olmuştur. Öyle ki Avusturya'da politik İslam denildiğinde ilk akla gelen selefist akımlar değil Erdoğan siyasetinin etkisi olmaktadır. İçeriği pek de tanımlanmayan politik İslam'a karşı Avrupa'ya kalkan olma iddiası taşıyan kamusal siyaseti gerçekte Kurz takımının rant paylaşımı üzerine kurulu politikasını örtmektedir.

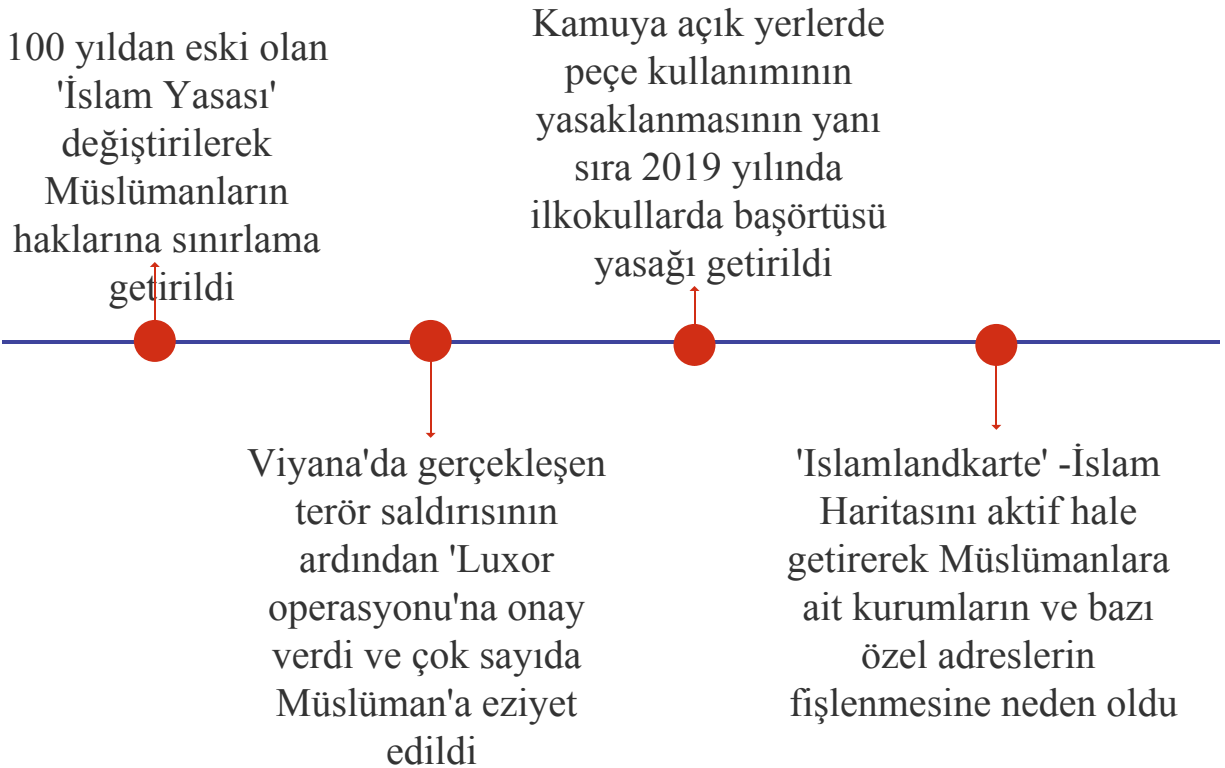
Kurz siyaseti ilk darbesini koalisyon ortağının İbiza skandalı olarak anılan ilişki ağlarıyla yemiştir. Koalisyon ortağı olan aşırı sağ Özgürlük Partisi'nin Rus sermayesi ile olan bağları ifşa olduğunda kendisi de milliyetçi olan Kurz siyaseti restini yeni seçimle çekmiştir. Seçim kararı alan parlamento çıkışında parlamentonun aldığı karar sonrasında asıl kararı seçimde halkın vereceğini belirtmesi Avusturya siyaseti için hazmedilebilir bir söylem değildi. Zira parlamento zaten halkın iradesini yansıtarak bir seçim kararı almıştı. Yani Avusturya'nın parlamenter demokrasisi için halk ve parlamento diye iki ayrı varoluş anlaşılır değildir. Kurz ise tipik bir popülist siyasetçi gibi hakiki halka karşı elit parlamentoyu yerleştirmiş ve halk ile parlamentoyu hizaya getirmeye azmetmişti. Herhalde kendi partisinin aksakallılarının Kurz siyasetinden ilk endişe duydukları nokta burasıdır. Fakat 2019'daki pandeminin hemen öncesinde yapılan seçimleri Kurz aşırı sağ ortağına muhtaç olmayacak şekilde kazanmasını da bilmiştir. Avusturya siyasetinin iktidar tecrübesini pek yaşamamış Yeşiller Partisi ile yaptığı yeni koalisyonun daha zor olacağı da düşünülmemişti.

Yeni koalisyon kurulurken yapılan iki hata Kurz siyasetini oldukça zora sokmuştur. Temelde her sıkıştığında İslamofobik bir meseleyi öne çıkararak kamuoyunu yönlendirmeyi başaran Kurz Takımı kendilerini de soruşturmadan çekinmeyecek Adalet Bakanlığını ve pandemiyle birlikte kamusal olarak parlayan Sağlık Bakanlığını ortağına bırakmıştı. Genel olarak Kurz siyasetinin yarattığı rahatsızlıklar 2020 yılı sonbaharında öncesi ve sonu olmayan bir terör hadisesi ile konuşulmaz olmuştu. Viyana sokaklarını en kalabalık olduğu zamanlarda nasıl bir güvenlik zafiyetiyle kana buladığı belli olmayan terör Avusturya'nın mini 11 Eylül'ü olmuştu.

Terör sonrasında daha da meşruiyet kazanan İslam ve Müslümanlarla mücadele siyaseti bir taraftan Kurz siyasetini perdeliyor diğer taraftan da meyvelerini İslamlandkarte ilanıyla veriyordu. Haziran 2021'de entegrasyondan sorumlu müsteşarlığın kurduğu Siyasal İslam Dokümantasyon Merkezinin bir çalışması olarak sunulan ve ülkedeki altı yüzün üzerindeki Müslüman dernek ve camilerinin ifşa edilmesi büyük bir tartışmayı da beraberinde taşımıştır. Hükümet yetkililerine göre masum bir şeffaflık olan bu ifşa Müslümanlara göre yeni saldırılar için hedef göstermekti.

Tipik bir Kurz Takımı işi olan bu ifşa politikası aslında ne Kurz'un işine yaradı ne de Müslüman toplumların endişesi fiili olarak gerçekleşti. Kurz, kamuoyunu yönlendirme gayretlerine rağmen siyasetini faş eden chat skandalını aşamadı. Başbakanlıktan çekilerek korumaya çalıştığı takımını da koruyamadı. Kurz siyaseti Avusturya siyaseti açısından bir konjonktür olarak kaldı ve kalıcı olmadı. Üstelik Rusya-Ukrayna savaşı sonrası değişen dengeler Avusturya siyasetini gaz akışları için Türkiye'ye muhtaç kıldı. Dahası Kurz siyasetinin en büyük destekçisi Netanyahu ve Trump da iktidarlarını kaybetti. Bu nedenle Kurz, çekilmediği parti başkanlığını da bırakarak siyasetten takımıyla birlikte tamamen çekildi.

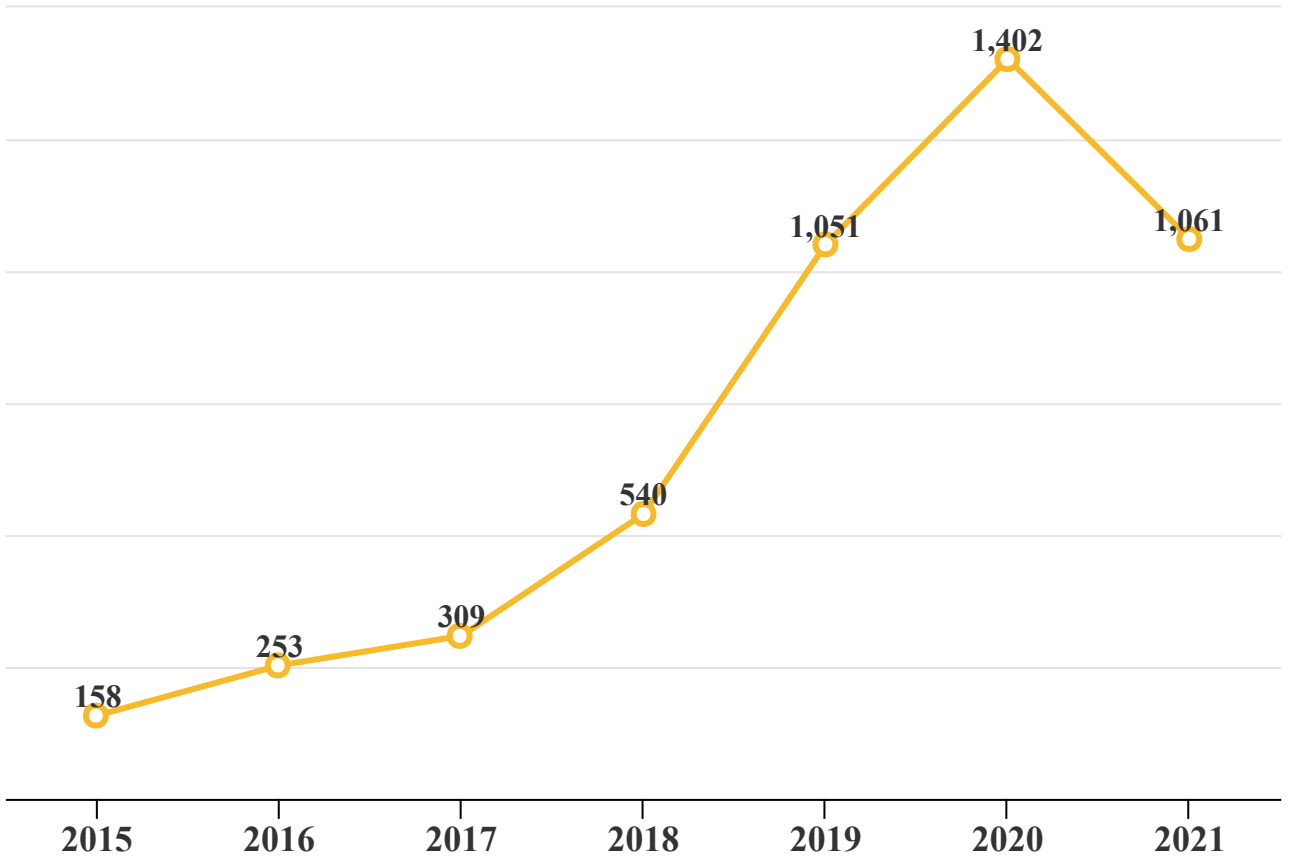
Sebastian Kurz'un İslamofobik Politikaları

Avusturya'da Hak ve Özgürlükler

Avusturya siyasetinde tecrübe ile yenilenme arasında denge kurmaya çalışan Karl Nehammer Başbakan oldu. Bugün için ise yükselen bir sosyal demokrat rüzgardan ve yerini koruyacağı gözüyle bakılan bir sosyalist Cumhurbaşkanı'ndan bahsedebiliriz.

Müslümanlar ise Kurz'un İslamofobik siyasetiyle sarsılsalar da yeniden kamusal anlamda toparlanmaya başladılar. İslamlandkarte'nin ilk yayınlandığı dönemde birkaç saldırıya maruz kalsalar da bu saldırılar kitleselleşmedi. 2022 yılı 2021'e göre Müslümanlar için daha sakin olacak gibi görünmektedir.

İslamofobik Saldırıların Yıllara Göre Yükseliş ve Düşüş Trendi

Kaynak: Dokustelle Antimuslimischer Rassismus Report 2021

Haber 2

Hak Türü:	Din ve Vicdan Özgürlüğü
Fail:	Yargıtay
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih	18.01.2021

Salzburg'da koruyucu ailesinin yanında yaşayan 5 yaşındaki Jamal'ın vaftiz edilmesi kararının Gençlik Refah Dairesi tarafından kabul edilerek Bölge mahkemesinin onayına sunulması kararına karşı çıkan Jamal'ın Müslüman biyolojik babası, Bölge mahkemesinin de bu kararı onaylamasına itiraz ederek kararın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. Maddesi (Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı) ile 9. Maddesine (Din Özgürlüğü) aykırı olduğunu belirtmiştir. Yargıtay'a göre ise biyolojik babanın herhangi bir veto hakkı bulunmamaktadır.

Yaklaşık 10 yıl öncesinde tespiti yapılan sorunların başında Avrupa'da Türk ya da Müslüman çocukların zorla ailelerinden alınarak Hristiyan ya da çocuğun kültürüne yabancı ailelere evlatlık olarak verilmesi gelmekteydi (trthaber.com, 2013; Eliaçık, Sariatun ve Yaman, 2020). Çocuğun ve hayatta olan ebeveynlerinin, çocuğun yetiştirilmesi ile ilgili temel hak ve hürriyetlerine doğrudan bir müdahale olan bu durum uzun çalışmalar sonucu hem Avrupa devletlerinin dikkatini çekti hem de bu konuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önüne gelen davalarda sözleşme hükümlerine ve uluslararası çocuk hakları sözleşmesi hükümlerine göre hassas bir şekilde kararlar vermeye başlamıştır. En üst düzeyde verilen bu kararlar, ülke iç hukuku açısından da yol gösterici olunca, ülke mahkemeleri evlatlık verilen çocuklara ilişkin haklarda, biyolojik ebeveynin haklarını koruyucu şekilde kararlar vermeye başlamıştır. AİHM'nin 2021 yılında verdiği karar da bu hak mücadelesinin bir sonucudur.

Avusturya'da 2021 yılında yaşanan benzer bir olayda, Müslüman bir ailede doğan 5 yaşındaki Jamal'ın önce Hristiyan bir aileye evlatlık verilmesi, sonra da vaftiz edilerek Hristiyan yapılmak istenmesi gösterilebilir. Jamal'ın vaftiz edilmesine ilişkin karar önce Gençlik dairesi tarafından kabul edilmiş, daha sonra da vesayet mahkemesinin onayına sunulmuştur. İlgili bölge mahkemesinin kararı onamasına karşı çıkan Jamal'ın babası, mahkemeye başvurup, kendisinden izinsiz çocuğunun vaftiz edilmesine itiraz etmiştir. Mahkeme babanın bu tür bir itiraz hakkı olmamasına rağmen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ilgili 8 ve 9. Maddeleri gereği olayın yeniden değerlendirilmesine karar vermiştir.

AİHM Büyük Daire, Aralık 2021 tarihinde sözleşmeye taraf olan ülkeler açısından yol gösterici bir karara imza atmıştır. Türkiye'nin şikâyetçi lehine müdahil olarak katıldığı bu davada, Abdi İbrahim vs. Norveç kararı olarak bilinen karara göre, taraf devletler sözleşmenin 8. ve 9. maddelerine göre, evlatlık verilen çocukların, dini, etnik, dil ve kültürel kimliğini koruyacak ve bunları dikkate alarak evlatlık ilişkisini düzenlemek zorunda oldukları belirtilmiştir (AİHM, 10.12.2021 Nr.15379/16).

Haber 3

Hak Türü:	İrkçılık/Ayrımcılık Yasağı
Fail:	Avusturya Hükümeti
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih	27.05.2021

Avusturya'da kurulan "Dini Saikli Siyasal Aşırıcılığa Yönelik Avusturya Dokümantasyon Merkezi", ülkede Müslümanlara ait 600'den fazla cami, dernek ve eğitim merkezi gibi çok sayıda kurumun detaylı bilgilerinin yer aldığı bir "dijital harita"yı kamuoyuyla paylaşmıştır. "Islamlandkarte (İslam Haritası)" adı verilen dijital harita aracılığıyla Müslümanlar ve kurumları alenen fişlenmektedir.

Avusturya, İslam yasasında yaptığı değişikliklerle Müslüman cemaatler üzerinde anormal bir baskı alanı oluşturmakla yetinmemiş, 2020 yılının temmuz ayında “Siyasal İslam Dokümantasyon Merkezi” (Dokumentationsstelle politischer Islam) adıyla iç istihbarat birimlerinden ayrı, münhasır, sadece Müslümanları ve İslam dini mensuplarını takip edecek bir birimi hayata geçirmiştir. Her ne kadar birimin çalışmalarının belirli olduğu iddia edilse de Avusturya içişleri bakanlığı, normal İslam ile siyasi İslam ayrımı gibi oldukça anlamsız bir ayrıma giden bir çalışma içerisine girmiştir. Birimin sadece aşırılıkları takip, belgeleme ve kamuoyuna açıklama görevini yerine getireceği ifade edilse de (www.bundestkanzleramt.gv.at) tartışmalar 2021 yılında da devam etmiştir.

Siyasal İslam Dokümantasyon Merkezinin Avusturya’da bulunan Müslümanlara ait cami ve dernekleri gösteren dijital haritası

Avusturya'da yaşayan Müslümanların büyük bir kısmı yeni kurulan birimin bütün Müslümanları takip eden ve damgalayan bir birim olduğunu düşünmekte. Batı toplumlarında siyasetin Müslümanların temel hakları söz konusu olduğunda nasıl da sorumsuz, aceleci, lakayt davranabildiğine, bu haklarla dilediği gibi oynayabildiğine ilişkin pek çok örnek olması sebebiyle bu birime çalışmalarına karşı çıkmaktalar. Bu tartışmalar etrafında 2020 yılı sonunda ilk raporunu 2021 yılında ise değişik tarihlerde çeşitli raporlar yayınlayan Avusturya Siyasal İslam Takip Merkezi, 2021 yılında da tartışmaların odağında olmuştur. Takip merkezinin hazırladığı 2020 yılındaki ilk rapordan sonra, raporda adı geçen pek çok kurum ve şahsın takip merkezi ve rapor aleyhine hukuki süreç başlatacakları ifade edilmiştir (Gaigg ve Marchart, 2020).

Avusturya'da devlet eliyle yürütülen İslam karşıtlığının bir başka örneği ise 2021 yılında oldukça tartışmalara yol açan "İslam-Landkarte" olayıdır. Görünüşte zararsız olduğu, Müslümanların sözde 'faydasına' olan ve Avusturya'daki İslami cemaat ve derneklere yönelik bir bilgilendirme sayfası görünümünde bir devlet hizmeti olarak ortaya konulmuş olsa da proje Müslümanların oldukça sert tepkilerini çekmiştir. Bilhassa harita üzerinde tüm Müslüman derneklerin, Müslümanlara ait eğitim kuruluşlarının ve camilerin, bunlara ait çatı kuruluşlar ve organizasyonlarla birlikte verilmesi yanında, bu kurumların etnik köken ve ideolojik aidiyete göre tasnif edilmesi, tepkilerin temelinde yatan sebep olarak ortaya konmuştur. Ayrıca, hükümet tarafından yürütülen projenin öncesinde, 2015 yılında Neo-Nazi partisi "Dritter Weg" tarafından ve 2020 yılında ise aşırı sağcı Avusturya Kimlikçiler Hareketi (rechtsextremen Identitären Bewegung) gibi ırkçı ve aşırı sağcı hareketlerin benzer aksiyon denemelerinde bulunmuş olmaları, en azından Avusturya hükümetinde "İslam Haritası" projesinin arkasındaki fikir sahiplerinin kimler olduğu konusuna işaret etmektedir (Ali, 2021; Vogt, 2021). İslam Haritası, çevrimiçi olarak "<https://www.islam-landkarte.at/>" adresinde hayata geçirildikten kısa bir süre sonra tartışmalar üzerine çevrimdışı olmakla birlikte, hükümetin baskısıyla anılan adreste yeniden çevrimiçi hale getirilmiştir.

Gerek İslam yasası örneğinde olduğu gibi, gerekse sonradan oluşturulan "Siyasal İslam Dokümantasyon Merkezi" örneğinde olduğu gibi, bu uygulamalarda kurumsal bir aşırı sağ ve ırkçı çizgilerin olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç, Avusturya'nın son 20 yılına baktığımızda, sadece bir seçim vaadi değil, seçim dönemlerinde söylemlerle oluşturulan aşırı sağcı ve ırkçı siyasi jargonun, değişen siyasi yelpaze ile birlikte kurumlara yerleşmiş halidir (Keskin, 2020: 100).

Haber 4

Hak Türü:	İrkçılık/Ayrımcılık Yasağı
Fail:	Avusturya Hükümeti
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih	07.07.2021

Koalisyondaki Avusturya Halk Partisi (ÖVP) ve Yeşiller Partisi tarafından meclise getirilen terörle mücadele yasa tasarısı tepkilere rağmen mecliste kabul edilmiştir. Böylece yeni yasaya göre cami ve dernekler hızlı bir şekilde kapatılabilecek, Müslümanlara ait derneklere yurt dışından gelen yardımlar ve mali kontroller denetlenebilecek ayrıca camilerde çalışan imamların isimlerinin bulunduğu bir liste Başbakanlığa bağlı Dinler Dairesine verilecek ve camilere yüksek para cezası verme yolları açılacaktır.

Avusturya'da 2020 Kasım ayında gerçekleşen terör saldırısından sonra, genelde Müslümanlara ve özel olarak ise Türk-İslam cemiyetlerine yönelik damgalama girişimleri, artarak devam etmiştir. Avusturya devletinin terör olaylarını istihbarat açısından takip ve engelleme noktasında ciddi zaafı olmasına rağmen, yürütülen medya algı çalışmaları ile Müslümanlar damgalanmaya devam edilmiş ve terör eylemlerinden camilerdeki radikalleşmeler sorumlu tutulmuştur (Kahlweit, 2020).

Kamuoyunda Müslümanlara karşı yürütülen tartışmaları da arkasına alan, koalisyondaki Avusturya Halk Partisi (ÖVP) ve Yeşiller Partisi tarafından federal meclise getirilen terörle mücadele yasası -Müslümanların ve İGGÖ'nün tüm tepkisine rağmen- mecliste kabul edilmiştir. Hükümet tarafından hazırlanan taslağı baştan beri kabul etmeyen İGGÖ, çıkarılan bu yasa ile İslam yasasında yapılacak olan değişikliklere karşı dava açacaklarını beyan etseler de sonuç alınması oldukça zor görünmektedir (islamiq.de, 2021).

Avusturya Parlamentosu. Kaynak: Anadolu Ajansı

Hükümetin, 2021 yılında meclisten geçirdiği terörle mücadele yasası ile İslam yasasında yapılan değişikliklerle cami ve dernekler hızlı bir şekilde kapatılabilecek, Müslümanlara ait derneklere yurt dışından gelen yardımlar ve mali kontroller denetlenebilecektir. Tüm bunların yanında, camilerde çalışan imamların isimlerinin bulunduğu bir liste Başbakanlığa bağlı Dinler Dairesine verilmesi gerekmekte ve camilere yüksek para cezası kesme yolları hayata geçirilmektedir (Kıyağan, 2021).

Getirilen değişiklikler içerisinde en önemlisi, İGGÖ'ye bağlı camilerde, atanacak olan imamlarda, vaizlerde ve cami yönetimlerinde kimlerin olduğunun düzenli olarak ilgili kurumlara bildirilmesi gerekmektedir. Özellikle idareci ve imam olarak sadece resmi görevlilerin değil, yasadaki yeni düzenlemeye göre, cemaat içerisinde dini öğretileri yayabilecek cemaatten kişilerin dahi bildirilmesi zorunluluğu, Avusturya devletinin, İslam yasası ve anayasa ile işlerinde bağımsız oldukları garanti altına alınan İslami cemaatlerin işlerine müdahale bakımından anayasal sınırları aştığının göstergesidir.

İslam Yasasında getirilen değişikliklerden en sorunlu olanı ise 2015 tarihli İslam yasasında 5. maddenin ikinci paragrafına eklenen “2a” bendidir. Buna göre yine 5. maddenin 1. Fıkrası 1.bendinde tüzel kişilik verilmemesi için getirilen şartların varlığı durumunda, burada sözü edilen, demokratik toplum kurallarına aykırı, kamu güvenliğini ve kamu düzenini ilgilendiren faaliyetlerin, sağlık, ahlak ve diğerlerinin özgürlüklerinin tehlikeye düşüren faaliyetlerin olması durumunda ya da bu tür faaliyetlerin inancın yayılması amacıyla yapılması durumunda, uyarı yapılmaksızın doğrudan “Başbakanlık” tarafından cami cemiyetinin tüzel kişiliği kaldırılacaktır.

İslam yasasına getirilen bu değişikliklerle, Avusturya anayasasında garanti altına alınan din ve vicdan özgürlüğünün, İslami cemaatler ve Müslümanlar açısından içi boşaltılmaktadır. Devletin cemaatlerin işlerine karışmama zorunluluğu, Müslümanlar açısından doğrudan devletin cemaatlerin iç işleyişlerine müdahale hakkına ve cemaatlerin tüzel kişiliklerinin varlığı siyasi iktidarın eline bırakılmaya doğru evirilmektedir. Devlete doğrudan Müslümanların din özgürlüğüne –anayasadaki garantilere rağmen- müdahale edebilme imkânı verilmektedir.

Haber 5

Hak Türü:	Etkili Başvuru
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih:	09.03.2021

Viyana'da 2020 yılında gerçekleşen saldırının ardından kapatılan Tevhid Camii, kapatmaya karşı açtığı davalardan birini kazanmıştır. 2016'dan itibaren İslam Yasası doğrultusunda Avusturya İslam Cemaati'ne (IGGÖ) kayıtlı olan cami, saldırganın camide radikalleştiği iddialarının ardından Avusturya Hükûmetinin baskılarıyla kapatılmıştı. IGGÖ Yüksel Kurulu, bunun üzerine caminin tüzel kişiliğini iptal etmiş ve Tevhid Camii de bu karara itiraz etmiştir. IGGÖ iç tahkim kurumu, yetkililerin iddiaları için herhangi bir kanıt sunamadıklarına kanaat getirerek, Tevhid Camii'ne yönelik tüzel kişiliğin iptali kararını bozarak cami cemaatinin dinî faaliyetlerine devam edebilmesi için tüzel kişiliğinin camiye iade edilmesi gerektiği kararını vermiştir.

Tevhid Camii'nin Yeniden Açılması

ANALİZ 5

Avusturya'da 2021 yılında haklar ve özgürlükler açısından gerçekleşen en önemli olaylardan birisi de Kasım 2020'de Viyana terör saldırısından sonra, radikallere alan açtığı iddiasıyla kapatılan Viyana'nın Meidling semtindeki Tevhid Camiisinin geri açılmasıydı. Tevhid Camii, terör saldırısından hemen sonra dernekler yasasına göre kapatılmasına karar verilmiş, kapatma davasına yapılan itiraza bakan İGGÖ bünyesinde oluşan yasal tahkim kurulu, caminin teröristlerle bağına ilişkin bir kanıt bulamadığı gerekçesi ile kapatma kararını iptal ederek, derneğin tüzel kişiliğini geri iade etmiştir.

Yeniden açılan Tevhid Camii. Kaynak: ©APA/GEORG HOCHMUTH

İslam yasasında Temmuz 2021 tarihinde yapılan değişikliklerle, cami cemiyetlerinin kapatılmasında ve açılmasında İGGÖ yetkisizleştirilmiş, bilhassa cami cemiyetlerinin kapatılmasında federal başbakanlık yetkileri arttırılmıştır. Yeni getirilen bu değişikliklerle, cami cemiyetlerinin kurulması ve kapatılması siyasi iradenin keyfine bırakılmıştır.

YAKIN PLAN: Avusturya'da İslam Yasasındaki Düzenlemeler

Avusturya'da 2015 yılında yürürlüğe giren ve kısaca İslam Yasası olarak ifade edilen kanunda 2021 yılında değişikliğe gidilmiştir. Yasa değişikliği hakkında Avusturya ulusal konseyinde (Nationale Rat) yapılan oylamada da iktidardaki SPÖ ve ÖPV olumlu oy kullanırken muhalefet olumsuz oy kullanmıştır. Bir çok maddeye yeni hükümler eklenmiş ve yapılan değişikliklerle İslam dini toplumu, dernekleri ve camiler üzerinde daha sıkı bir denetim öngörülmüştür. Yasaya muhalefet durumunda yaptırımlar arttırılmış ve tüzel kişiliğe haiz dini ve kültürel toplulukların kapatılmaları kolaylaştırılmıştır (md 5/2a). Ayrıca dini topluluk ve derneklerin birleşme ve ayrılmaları, buradaki yönetici ve görevlilerin Federal Başbakan'a bildirilmesi zorunluluğu (md. 23/5; 25/2-5. fıkralar) ile parasal müeyyideler getirilmiştir (md. 30).

Yasanın 23/4. fıkrası dini cemaatlerin tüzel kişiliği kazanma usulünü düzenlemektedir. Madde uyarınca dini cemaatin kamu hukukuna tabi tüzel kişilik kazanabilmesi için hazırladığı tüzüğün, Federal Başbakan tarafından yazılı olarak teyit edilmesi için ulaştığı tarihte tüzel kişilik kazanılmaktadır. Tüzel kişiliğin kurulmasına ilişkin bildirimde, tüzel kişiliğin faaliyet alanı ve onu temsil eden kişilere yer verilmelidir.

Tüzel kişiliğin hangi hallerde verileceği veya reddi de kanunda düzenlenmektedir. Yasanın dini cemaatlere tüzel kişilik verilmesi ve reddini düzenleyen 5. maddenin 1-1. bendi uyarınca Federal Başbakan bir dini cemaate verilen tüzel kişilik başvurusunu, demokratik toplumda yer alan kamu güvenliğini, kamu düzenini, genel sağlık ve ahlakı veya başkalarının hak ve özgürlüklerini korumak için reddedebilmekte veya mevcut tüzel kişiliği kaldırabilmektedir. Bu özellikle ceza gerektiren davranışlarda bulunulması, dini eğitim alan öğrencilerin psikolojik gelişiminin engellenmesi, psikolojik bütünlüğün bozulması ile eğitimde psikoterapik yöntemlerin kullanılması durumunda söz konusu olmaktadır. Yasanın 5/2a fıkrası uyarınca sayılan bu durumlar gerçekleştiğinde ve bu değerlerin korunması için ivedilik söz konusu olduğunda bir dini cemaatin tüzel kişiliğinin kaldırılması yolunda bir talep olmasa da doğrudan Federal Başbakan kararıyla kapatılabileceği hüküm altına alınmaktadır. Benzer bir durum dini cemaatler ile birleşen kültürel topluluklar için de geçerlidir.

Yapılan diğer bir ekleme ise yabancı ülkelerin etkisini azaltma gerekçesiyle getirilen dini cemaatlerin finansmanına yönelik düzenlemedir. Yasanın 6/2. fıkrası uyarınca cemaatin dini ihtiyaçlarının giderilmesi için gereksinim duyulan maddi desteğin, ilgili dini cemaat ve üyeleri tarafından ülke içinden karşılanacağı hüküm altına alınmaktadır. Bunun denetimini sağlamak amacıyla dini cemaat ve kültürle topluluklara muhasebe kayıtlarının, özellikle mali tabloların ve ilgili diğer mali belgelerin sunulması yükümlülüğü getirilmiştir (md. 7/4). Diğer bir düzenleme ise camilerde görev yapan imamların dışında, dini eğitim veren öğretilerinin ve vaaz veren imamların kimlik bilgilerinin gecikmeksizin ilgili kurumlara bildirilmesidir.

İslam Yasası'nın, özellikle Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan eşitlik ve ayrımcılık yasağını ihlal ettiği gerekçesiyle Avusturya'da anayasaya aykırılığı tartışılırken yapılan yeni değişikliklerin de Avusturya Anayasasına aykırı olduğu görülmektedir. Avusturya ayrımcılıkla mücadele merkezi de İslam Yasası ile İslam dininin diğer dinlere nazaran dezavantajlı bir duruma düşürüldüğünü belirtmektedir. Eşitlik ilkesi bütün dinlere eşit davranmayı gerektirmektedir. Diğer dinler için öngörülmeyen hükümler ve yükümlülüklerin tek bir din için düzenlenmesi eşitliğe aykırılık teşkil etmektedir. Ayrımcılık yapılmadığından bahsedilebilmesi için yasanın bütün dinler için aynı veya benzer hükümler öngörmesi gerekmektedir. Ayrıca Avusturya Ayrımcılıkla Mücadele Kanunu (Gleichbehandlungsgesetz) ikinci bölümün 17. maddesinde dine dayanan ayrımcılığı, ayrımcılık yasağı kapsamında düzenlemektedir. Kanunun 20/2. fıkrasında ise dini müesseselerin önemli haklı ve hukuki bir gerekçesi olması durumunda buna istisna getirilebileceğini hüküm altına almaktadır. Ancak Avusturya parlamentosu yaptığı değişikliklerin arkasında durarak değişikliklerle birlikte İslam toplumu, dernekleri ve camilerin faaliyetlerinin daha şeffaf hale getirildiğini, buna uyulmaması ve yasaya muhalefet durumunda alınan kararların icrasının iyileştirildiğini savunmaktadır. Ancak kanuna bir bütün olarak bakıldığında İslam dini müesseseleri üzerinde daha geniş bir kontrol, daha kolay kapatma yetkisi ve ağır müeyyideler getirdiği görülmektedir. İslam Yasası'nın terörle mücadele bağlamında ele alınarak düzenlenmesi ve “İslam” ve “terör” kavramının yanana kullanılması toplumda İslam dini ve inananlar açısından menfi bir yaklaşıma neden olmaktadır.

Bir dine inananlar arasından teröristlerin çıkması, o dinin bütününe zan altında bulunduracak şekilde düzenleme yapılmasını haklı çıkartmamaktadır. Teröristler farklı dinlere inanabilmekte ya da eylemlerini inandıkları dine dayandırabilmektedirler. Bütün kutsal dinler insan öldürme ve terörü yasaklamaktadır. Dolayısıyla eylemlerini dine dayandırdıklarını ifade eden teröristlerin inançlarıyla uyumlu davrandıklarını söylemek güçtür. Bu nedenle eylemlerini inandığı dinden ayırt etmek ve insanlığa karşı eylemlerini “terör eylemi” olarak kabul etmek gerekir. Bunu bir dinle ilintilemek ve ayrımcılığa neden olacak şekilde düzenleme yapmak hukuk devleti ile bağdaşmamaktadır. Diğer taraftan dini cemaatlerin şeffaf bir şekilde faaliyette bulunmaları hem kendi üye ve inananları hem de ilgili devletler için önem taşımaktadır. Bunun sağlanması için yapılan kanuni düzenlemelerin ayrımcılığa yol açmayacak şekilde tüm dinlere eşit olarak ve ölçülü yapılmasını gerektirmektedir.

YAKIN PLAN: İlkokullarda Başörtüsü Yasağı ve Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı

Avusturya'da ilkokullarda kız öğrenciler için 2019 yılında Okul Eğitim Kanunu (Schulunterrichtsgesetz) ile getirilen başörtüsü yasağı Anayasa Mahkemesi tarafından din ve vicdan özgürlüğü ile eşitlik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle 11.12.2020 tarihinde iptal edilmiştir. Söz konusu hüküm kanunun 43/1. fıkrasına eklenmişti. Buna göre;

Okul çocuklarının 10 yaşını tamamladıkları öğretim yılının sonuna kadar, başlarını örtmeyi içeren ideolojik veya dini motifli kıyafet giymeleri yasaklanmıştı. Bu hükme karşı çıkan iki çocuk ve ebeveynleri, çocuklarını İslam dininin Sünni veya Şii mezheplerine uygun yetiştirdiklerini, başörtüsü yasağını içeren söz konusu düzenlemenin din özgürlüğü ve ebeveynlerin çocuklarını inandıkları dine uygun yetiştirme hakkına orantısız bir müdahale olduğu gerekçesiyle dava açmıştır. Avusturya Anayasa Mahkemesi özetle; bir grup kız öğrenciye yönelik çıkarılan -dini ve ideolojik tarafsızlığı ve cinsiyet eşitliğini sağlama bakımından belli kişileri kapsama alan- bir düzenleme, düzenleme amacına uygun olmadığından, din ve vicdan özgürlüğü hakkıyla bağlantılı eşitlik ilkesini ihlal ettiği gerekçesine dayanarak hükmü iptal etmiştir.

Avusturya Anayasa Mahkemesi bu kararını verirken şu temel hususlara değinmiştir;

1. “Başın örtülmesinin” İslam’da hicap olarak ifade edildiğini ve dini bir inanış ve gelenek olduğunu,
2. Anayasa’da yer alan eşitlik ilkesinin düşünce, vicdan ve din özgürlüğü ile bağlantılı olarak devletin din ve ideolojik olarak tarafsız ve objektifliğini ortaya koyduğunu, bunun okullarda da geçerli olduğunu ve kanun koyucunun bunu sağlaması gerektiği, okullarda (eğitim kurumlarında) Anayasanın 14-5a hükmü gereğince açıklık ve tolerans temel değerlerine göre tasarrufta bulunulması gerektiğine,
3. Din ve vicdan özgürlüğünün AİHS 9. maddesi ile güvence altına alındığını, bu hakkın eğitim kurumlarında da ancak ölçülü ve gerçeğe uygun olduğu takdirde sınırlandırılabilmesine,
4. Okul Eğitim Kanunu 43a maddesi ile kanun koyucunun belli ve spesifik bir dini veya ideolojik giyimi yasakladığını, bunun da diğer din ve ideolojilerle bağlantılı olan ancak yasaklanmayan giyim tarzlarıyla karşılaştırılabilir olduğunu,
5. Belirli bir dini inanç ya da ideolojik düşüncenin, yapılan kanuni düzenleme ile avantajlı veya dezavantajlı duruma getirilebilmesi için ilgili din veya ideolojik düşüncenin emirleri göz önünde bulundurularak, tarafsız bir şekilde haklı gerekçeler bulunması gerektiğine.

6. Başörtüsünün çeşitli sebeplerle takılabildiğini ve kadınların başörtüsü takmalarının farklı anlamlarının söz konusu olabildiği belirtilmektedir. Başörtüsü takmak sadece İslam dinine mensubiyeti belli etmek için olabileceği gibi, kişinin İslam dininin rükûnlarına uygun yaşama sürdürmesinin bir gereği olabilmektedir. Bunların dışında başörtüsü, İslam kültürüne ait olmanın veya mensubu olduğu toplumun geleneklerine bağlılığın bir göstergesi olarak da takılabilmektedir. Dolayısıyla başörtüsüne açık ve tartışılmaz bir şekilde net bir anlam yüklenemeyeceğini.
7. Anayasa mahkemesi özellikle din ve inanç özgürlüğü konusunda bir sembolün birden fazla anlamı olması durumunda, sembole yüklenen belli bir anlamı benimseyerek okullarda kullanılan sembollerle ilgili anayasal bir değerlendirme yapamayacağını,
8. Okul Eğitim Kanunu 43. maddesi ile sadece kız çocuklarını kapsayan 10 yaşını tamamladıkları öğretim yılının sonuna kadar, başlarını örtmeyi içeren ideolojik veya dini motifli kıyafet giymelerinin yasaklanmasının, kanun koyucu tarafından formüle edilen amacın gerçekleşmesine uygun görülmemektedir. Tam aksine getirilen bu yasak, kanuni düzenlemeden etkilenen kız öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilir ve Müslüman kızların eğitime erişimini zorlaştırma veya onları toplumdan dışlama riskini taşıdığı için ayrımcılığa yol açabilir. Söz konusu madde ile İslami köken ve gelenek dışlanmaktadır.
9. Federal Hükümetin belirttiği, kız öğrencilerin sınıf arkadaşlarından gelecek sosyal baskılara karşı korunması konusunun Anayasa Mahkemesi tarafından da kabul edilerek okullarda ideolojik ve dini çatışma durumlarının ortaya çıkabileceği ifade edilmiştir. Ancak, Anayasa mahkemesine göre bu durum Okul Eğitim Kanunu md. 43a'da düzenlenen özel yasağı haklı çıkarmamaktadır. Çünkü md. 43a'da hüküm altına alınan yasak, okul huzurunu bozmayan kız öğrenciler için geçerlidir.
10. Kanunla öngörülen eğitim ve güvenlik tedbirleri okul düzenini korumak için yeterli değilse, kanun koyucu tarafsızlık ilkesi ve anayasada düzenlenen eğitimi düzelme görevine dayanarak çatışmaların önlenmesi için uygun enstrümanlar getirme, çatışmaları önleme ve cinsiyete veya dine dayalı mobbingi önleyici kural koyma yetkisine sahiptir.

Anayasa Mahkemesi yukarıdaki gerekçelere dayanarak verdiği iptal kararıyla, getirilen başörtüsü yasağının İslam dinine yönelik bir kısıtlama olduğunu belirterek, bunun devletin din ve dünya görüşü konusunda tarafsızlığı ve objektifliğini zedelediğini ve kız öğrencilerin eşit eğitim imkânlarının ihlal edildiğini tespit etmiştir. Kararda dikkat çekici husus dini sembollerle ilgili birden çok mana söz konusu olduğunda, kanun koyucu tarafından yüklenen anlamın anayasayla güvence altına alınan din ve inanç özgürlüğünün ihlalinin denetimi konusunda Anayasa Mahkemesini bağlamadığını, söz konusu anlamları bir bütün olarak değerlendirdiği ve diğer dinlerde mevcut sembollerle karşılaştırıldığında onların yasaklanmayarak özel olarak İslam dinine ilişkin başörtüsünün yasaklanmasını eşitlik ilkesine aykırı görmektedir. Kanun koyucunun eğitim kurumlarında çatışmayı önleyebilecek düzenleme yetkisinin olduğunu ifade ederek düzenlenen kural ile hedeflenen amacın gerçekleşmesi ile arasında bir uyumun olması gerektiğini, söz konusu hükümde böyle bir uyumun olmadığı, özellikle kurallara uyan huzuru bozmayan kız öğrencilere yönelik getirilen bu düzenlemenin ayrımcılığa sebebiyet verdiğini ifade etmektedir. Mahkeme ayrıca iptal kararının ileriki bir tarihte değil hemen yürürlüğe gireceğine karar vermiştir. Böylece Avusturya'da ÖVP-FPÖ hükümeti tarafından getirilen başörtü yasağı hükümsüz hale gelerek, ilkokullarda kız öğrencilerin başörtüsü takmasının önü tekrar açılmıştır.

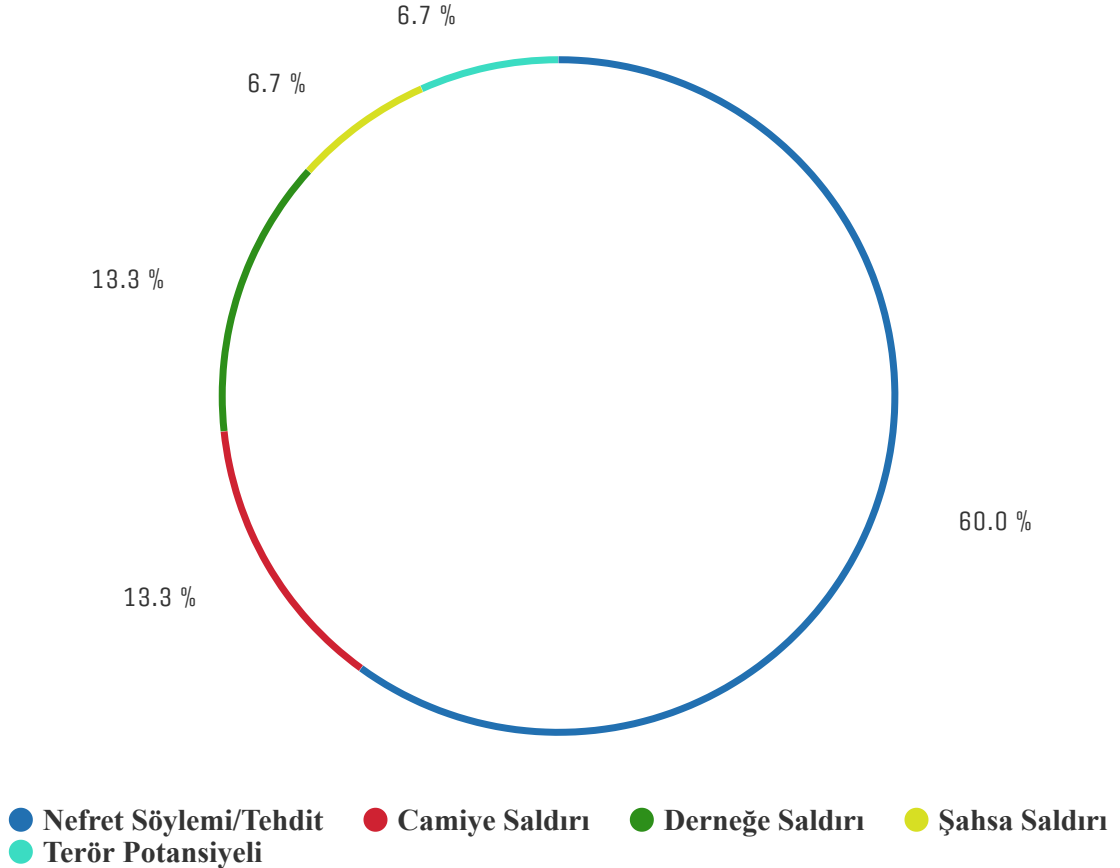

AVUSTURYA'DA NEFRET SÖYLEMİ ve SALDIRILAR 2021

Avusturya'da Nefret Söylemi ve Saldırılar

Avusturya'da genel olarak Türk diasporası, göçmen kökenliler ve Müslümanlar, ülkede yükselen aşırı sağın etkisiyle fiziksel saldırılara ve nefret suçlarına maruz kalmaktadır. 2021 yılında gerçekleşen saldırıları uluslararası ve Avusturya ulusal ve yerel basınından medya taraması aracılığıyla ortaya çıkardığımız çalışmamıza göre saldırı türü olarak tüm saldırıların %60'ını kapsayan 'Nefret Söylemi/Tehdit' ilk sırada bulunmaktadır. Pek çok sayıda Türk ve Müslüman bilhassa kamusal alanlarda fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalmaktadır. Bu saldırılar arasında özellikle dini ve ırkçı motivasyonlar ön plana çıkarken, kadınlar en çok saldırıya uğrayan kurbanların başında gelmektedir. Nefret suçlarının ardından camilere ve Türklere ait derneklere yönelik fiziksel saldırılar ve Vandalizm vakaları görülmektedir. Aşırı sağcı gruplardan, PKK terör örgütünün faaliyetlerine kadar camilere ve derneklere yönelik saldırılar karşısında Avusturya devleti tarafından herhangi bir önlem alınmadığı görülmektedir.

Grafik 2: Avusturya'da Gerçekleşen Nefret Söylemi ve Saldırılar

Avusturya'da Nefret Söylemi ve Saldırıları

Motivasyon	Sayısı	Saldırı Türü
İrkçi	9	6 Nefret Söylemi/Tehdit Derneğe Saldırı Şahsa Saldırı Terör Eylemi Potansiyeli
Dini	6	3 Nefret Söylemi/Tehdit 2 Camiye Saldırı Şahsa Saldırı
PKK Terörü	1	Derneğe Saldırı

Diğer bir yandan, COVID-19 nedeniyle birçok Avrupa ülkesinde sokağa çıkma kısıtlamalarının olduğu bir dönemde, nefret suçu ve saldırıların çevrimiçi ortama taşındığı görülmektedir. Avusturya'da 20 yıldan fazla süredir ülkedeki ırkçı saldırıları kayıt altına alan bir sivil toplum kuruluşu olan ZARA (İrkçilik Karşıtı Çalışma ve Sivil Tepki) 2021 yılı İrkçilik raporuna göre, 2021 yılında toplam 1977 ırkçı saldırının meydana geldiği kayıt altına alınırken, bu saldırıların yaklaşık %56'sının çevrimiçi platformlarda gerçekleştiği görülmektedir. İçişleri Bakanlığı tarafından açıklanan Nefret Suçu Raporu'na göre, Avusturya'da Kasım 2020-Nisan 2021 arasındaki altı aylık süreçte 1936 nefret suçu işlenmiştir. Diğer bir yandan bu saldırıların sayıları sadece kayıt altına alınabilen ve çoğunlukla üçüncü şahıslar tarafından ihbar edilen saldırı verileri olduğu unutulmamalıdır. Bu yönde saldırıya uğrayan kurbanların ister çevrimiçi ister çevrimdışı ortamda haklarını bilmeleri ve failleri gerekli adli mercilere şikâyet etmeleri önem kazanmaktadır.

İnsan hakları alanında çalışmalar yürüten bir başka STK olan SOS Mitmensch'in 2021 yılı Avusturya raporuna göre, ülkede birçok farklı partiden siyasetçinin söylemlerinde 70 kez İslamofobik ifadeler kullandıkları belirtilmektedir. Bilhassa 2020 yılında FPÖ (Avusturya Özgürlük Partisi) Genel Başkanı Norbert Hofer'in konuşmasında; "Koronadan korkmuyorum. Korona tehlikeli değil, Kur'an daha tehlikeli." ifadesini kullanmasının ardından 2021 yılında da aşırı sağcı FPÖ'nün başkanlık koltuğuna oturan Herbert Kickl ve Norbert Hofer gibi çok sayıda FPÖ'lü siyasetçinin yanı sıra, ÖVP'den (Avusturya Halk Partisi) Entegrasyon Bakanı Susanne Raab gibi siyasetçiler de "Siyasal İslam'ın Avusturya'da yasaklanacağı" minvalinde söylemlerde bulunmakta, fakat "Siyasal İslam" diyerek neyi kastettiği sorusunu yanıtlamayıp Avusturya'da yaşayan Müslümanların ötekileştirilmesine neden olmaktadır. Üstelik Avrupa Konseyi'nin bünyesinde bulunan 'İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu' (ECRI) tarafından Avusturya "Siyasi söylemler özellikle Müslümanları ve mültecileri hedef alan son derece düşmanca imalarda bulunuyor." uyarısında bulunmasına rağmen halen siyasetçiler aracılığıyla İslamofobi normalleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu durumun sağlanması amacıyla da 'Siyasal İslam' nosyonu kullanılmaktadır.

Haber 1 ve 2

Motivasyon	Dini
Saldırı Türü	Camiye Saldırı
Hedef	Müslüman Toplum
Tarih	31.05.2021

Avusturya hükümetinin Müslümanlara ait cami, dernek ve kurumları dijital haritayla fişlemesinin ardından Salzburg şehrinde bir camide ırkçı saldırı gerçekleşti. Caminin girişine "Hitler geri döndü" ifadeleri yazıldı.

Motivasyon	Dini
Saldırı Türü	Nefret Söylemi/Tehdit
Hedef	Müslüman Toplum
Tarih	06.06.2021

Avusturya'da Müslümanlara yönelik dijital fişlemenin ardından Viyana sokaklarına "Dikkat siyasal İslam yakınlarında, daha fazla bilgi için İslam Haritası" yazılı ırkçı tabelalar asıldı.

Müslümanlara Yönelik Saldırıları

ANALİZ 1

Nefret suçları genellikle farklı ırk, etnik köken, dil ve kültür taşıyanlara yönelmektedir. Dolayısıyla, saldırılar sadece Türk diasporasına yönelik gerçekleşmemekte aynı zamanda Müslüman toplumuna ve göçmen kökenlilere yönelik olarak da gerçekleşmektedir. Tüm bunların kesişiminin ortasında Türk diasporasına yönelik bu saldırıların bir kaydının tutulması ve yıllara göre gözlemlenmesi önem kazanmaktadır. 2020 yılında Viyana'da gerçekleşen terör saldırısının ardından Müslüman akademisyen ve din adamlarına yönelik başlatılan Luxor Operasyonu ve ardından İslamlandkarte-İslam Haritasının aktif hale gelmesiyle birlikte Müslümanlara ve kurumlarına yönelik saldırıların arttığı görülmektedir. İslam Haritası adındaki dijital fişlemenin ardından başkent Viyana sokaklarına "Dikkat siyasal İslam yakınlarda, daha fazla bilgi için İslam Haritası" yazılı ırkçı tabelalar asılırken, Salzburg'da bir caminin girişine "Hitler geri döndü!" ifadeleri yazılmıştır. Tüm bunlar ÖVP-Yeşiller koalisyonunun her fırsatta "Siyasal İslam'a" savaş adı altında Müslümanların yaşam tarzını çerçeveleyen politikaları hayata geçirmelerinin bir sonucu olarak görülmektedir.

“Dikkat siyasal İslam yakınlarda, daha fazla bilgi için İslam Haritası” yazan afişler.

Kaynak: Anadolu Ajansı

Haber 3 ve 4

Motivasyon	PKK Terörü
Saldırı Türü	Derneğe Saldırı
Hedef	Türk
Tarih	25.06.2021

Viyana Alperen Ocakları Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı'na boyalı saldırıda bulunulmuştur. Vakfın girişinde bulunan tabelası kırmızı boyaya boyanırken, kapısına ise yine kırmızı boya ile "PKK" yazısı yazılarak orak-çekiç gibi semboller çizildi.

Motivasyon	Irkçı
Saldırı Türü	Derneğe Saldırı
Hedef	Türk
Tarih	26.08.2021

Avusturya Türk Federasyonuna bağlı 2. Viyana Derneği binasının kapısına ve camına kimliği belirsiz kişiler tarafından "TC P.." ve "Faşist TC" yazıları yazıldı.

Türk Derneklerine ve Şahıslara Yönelik Saldırıları ANALİZ 2

Doğrudan Türk diasporasına yönelik saldırılar arasındaysa Türk derneklerine yönelik PKK saldırıları dikkat çekmektedir. 2021 yılının haziran ayında Viyana Alperen Ocakları Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı'na PKK tarafından boyalı saldırı gerçekleştirilmiştir. Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu" (CDK) adı altında eylemlerini gerçekleştiren örgüt önceki yıllarda Türk grupların yürüyüşlerine saldırıda bulunma, cami ve Türklere ait işletmeleri tahrip etme gibi faaliyetlerde bulunmaktadır. Viyana Alperen Ocakları Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı'na yapılan saldırıdan yaklaşık iki ay sonra yine Viyana'da bulunan Avusturya Türk Federasyonuna bağlı 2. Viyana Derneğinin kapısına Türkçe ifadelerle hakaret içeren cümleler yazıldığı görülmektedir.

Diğer bir toplu saldırı vakası ise Türk Günü Yürüyüşü'ne katılan kortejin üzerine Gudrun caddesinden geçtikleri sırada yol kenarında bulunan apartmanlardan insan pisliği, patates ve içi su dolu poşetler atılmasıyla gerçekleşmiştir. Bu saldırılar haricinde bilhassa toplu taşıma araçlarında insanların etnik kökenleri ve dini inançlarından dolayı şahsi saldırılar gerçekleşmektedir.

Haber 5

Motivasyon	Irkçı
Saldırı Türü	Nefret Söylemi/Tehdit
Hedef	Türk
Tarih	01.05.2021

Dornbirn şehrinde yaşayan Türk ailenin kaldığı siteye yeni taşınan komşuları tarafından aileye tehdit mektupları gönderildiği ve yine aynı kişi tarafından sözlü olarak “Pis Türkler, ben Hitler’in oğluyum, hepinizi öldüreceğim!” gibi ırkçı ve nefret söylemi içeren ifadeler kullanıldığı ve ailenin evinin kapısına zarar verilmesinin ardından tüm bu yaşananlara rağmen polisin, ifadesini aldıktan sonra saldırganın davranışlarının tehdit içermediğini belirterek serbest bırakması sonucu Türk aileye ulaşan T.C. Viyana Büyükelçisi Ozan Ceyhun, resmi Twitter hesabından gelişmelerin takipçisi olacaklarını belirtmiştir.

MedyA Avusturya @MedyaAvusturya · 30 Nis 2021
Vorarlberg - Dornbirn'de Türk aileye komşularından ölüm tehdidi (1/2)

#MedyaAvusturya #Vorarlberg #Dornbirn #Türk #Aile #Tehdit

DORNBİRN'DE TÜRK AİLEYE KOMŞULARINDAN ÖLÜM TEHDİDİ

Dornbirn'de ikamet eden, Huqqa işletme sahibi Umur Karabulut ve ailesi son iki üç haftadır uyku uyuyamıyor. Kendilerine musallat olan ırkçı komşuları, Karabulut ailesine adeta cehennem yaşıyor. Konu ile ilgili mağduriyetini havadis gazetesine anlatan Umur Karabulut: "İlla ölmemiz mi istiyorlar, son üç gün polise haber ettik. Adama al-

DORNBİRN'DE TÜRK AİLEYE KOMŞULARINDAN ÖLÜM TEHDİDİ

Köpeğin evde kalabilmesi için tüm komşulardan imza toplamıştık. Kesinlikle hayvan düşmanı olmamıza rağmen, köpeğin bize saldırması durumunda hiçbir hak talep edemeyeceğimizi deklare eden yazıyı, bizde bir çok komşumuz gibi imzalamadık.

DORNBİRN'DE TÜRK AİLEYE KOMŞULARINDAN ÖLÜM TEHDİDİ

Gün geçtikçe bizi daha fazla provoke etmeye başlayan şahıs, binada kalan Türk çocuklarına tecavüz edeceğini, yada kaçırdı satacağını haykırmıştı.

DORNBİRN'DE TÜRK AİLEYE KOMŞULARINDAN ÖLÜM TEHDİDİ

Son üç gün içerisinde üç defa polise haber verdik ve yardım istedik. Bu sabah (Perşembe günü) saat 09:30 sularında yine kapımız tekmelendi. Kapı deliğinden baktığımda, yine bağarak "AK tüfeğini almaya gidiyorum, sizi öldüreceğim" diye bağır-
Difalarca kez önce polise haber ettik. Adama al-

OzanCeyhun @OzanCeyhun

Paylaşılan habere aktüel bir ek yararlı olacak: @TC_Viyana vatandaşımız bize yazdıktan hemen sonra kendisi ile irtibata geçmiş ve @TCBregenzBK vatandaşımız ile görüşmüştür. Vatandaşımız ve ailesi ile ilgili tüm gelişmeler yakın takibimizdedir.

ÖÖ 6:22 · 1 May 2021

Motivasyon	İrkçi
Saldırı Türü	Nefret Söylemi/Tehdit
Hedef	Göçmen Kökenliler
Tarih	26.10.2021

Ülkede aşırı sağ giderek daha cüretkâr bir şekilde eylemlerini gerçekleştirmekte. 2 Kasım 2020 tarihinde Viyana'da gerçekleşen terör saldırısının yıl dönümüne kısa bir süre kala Salzburg Mozartsteg'e nasyonalist sosyalist fikirleri içeren 15 metrelik bir Nazi afişi asılmış ve afişin "Her şeyi karıştırmak ister misiniz?" sorusunu içerdiği ve Schutzstaffel (SS) sembolünü kullanıldığı görülmektedir. Polisin aralık ayında Baden şehrinde dijital platformlarda Nazi propagandası yaptığı tespit edilen bir eve yaptığı baskında 60'ın üzerinde çeşitli silahın yanı sıra 1200 kilogram mermi, 20 kilogram patlayıcı madde, el bombası ve 7 bomba ele geçirildiği açıklanmıştır.

Salzburg Mozartsteg'te caddeye yazılan "Her şeyi karıştırmak ister misiniz?" yazısı

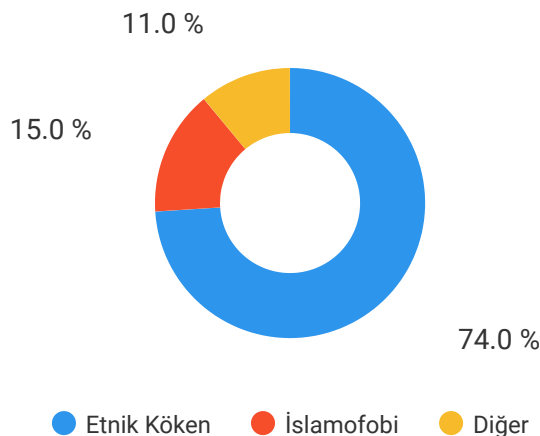
YAKIN PLAN: Avusturya Eğitim Kurumlarında Ayrımcılık

Avusturya'da etnik köken hala eğitim kurumlarındaki en büyük ayrımcılık problemlerinin başında gelmektedir. Haziran 2021 tarihinde Avusturya'da okullardaki ayrımcılık olaylarının takibi ve dokümantasyonu konusunda çalışan bağımsız bir kuruluş olan Initiative für ein diskriminierungsfreies Bildungswesen (IDB) tarafından 2020 yılına ait okullardaki ayrımcılık raporu yayınlanmıştır. Rapora göre 2020 yılında ihbar edilen ayrımcılık vakaları, bir önceki yıla göre %54 azalmıştır. Ancak burada pandemi sebebiyle derslerin çoğunun çevirim içi olması ve okula gidilmeyen günlerin fazlalığı gözden kaçırılmamalıdır (IDB, 2021: 13-18).

Avusturya eğitim sisteminde ihbar edilen ayrımcılık vakalarında %74 oranında öğrenciler etnik kökenleri sebebiyle ayrımcılığa uğrarken, %15'i İslamofobi sebebiyle ayrımcılığa uğramıştır (IDB, 2021:13). Okullardaki ayrımcılık olaylarında faillerin dağılımına bakıldığında, ayrımcılık yapanların %70 oranında öğretmenler ve idareciler olması (IDB, 2021: 14), Avusturya eğitim sisteminde yapısal anlamda bir ırkçılık ve ayrımcılık sorunun varlığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin ayrımcılık vakalarındaki fail olarak kayıtlara geçtiği oran ise %20'dir. IDB raporuna göre (2021: 14) Ayrımcılığa maruz kalanların %91'i lise ve altı eğitim düzeyinde öğrenciler, %7 oranında ise üniversite öğrencisi olarak kayıtlara geçmiştir.

IDB'nin bir önceki yıl olan 2019 yılına ait raporunda (2020: 15) öğretmen ve idarecilerin fail olarak kayıtlı oranları %44 iken, 2020 yılında bu rakamın – pandemiye rağmen- hayli artış göstererek %70 oranına ulaşması, eğitim sistemi içerisindeki ırkçı ve ayrımcı radikalleşmenin kurumsal boyutunu da ortaya koymaktadır.

Eğitim Kurumlarında Ayrımcılık Nedenleri

Haber 7

Motivasyon	İrkçi
Saldırı Türü	Nefret Söylemi/Tehdit
Hedef	Müslüman Toplum
Tarih	25.10.2021

Hükümet tarafından Müslümanların tepkilerini çeken ve Müslümanları damgalayan İslam Haritası gibi projelerin kamuoyunda gündem olmasının yanı sıra, aşırı sağcı siyasilerde 2021 yılında boş durmamıştır. Avusturya'da aşırı sağcı FPÖ partisinin Steiermark eyaleti başkanı olan eski federal savunma bakanı Mario Kunasek'in 2021 yılı Ekim ayı sonlarında kişisel facebook sayfasında yaptığı açıklamalar dikkatleri çekmiştir. Kunasek, kişisel facebook sayfasında yaptığı açıklamalarda, Müslümanlara yönelik nefret söylemi içeren, Müslümanların Avusturya'dan uzaklaştırılması, Müslümanlara ait olan kuruluşların camilere karşı mücadele edilmesini içeren ifadeler paylaşmıştır. Bu ifadeler üzerine, sayfasında Kunasek'i takip edenlerce nefret söylemi sınırlarını da aşan daha ağır ifadeler yorumlarda yer almış ve kaldırılmamıştır. Kunasek, hem kendisi bizzat Müslümanlara yönelik nefret söylemine öncülük etmiş, hem de çok sayıda takipçisinin yorumlarıyla bu nefret söylemine destek verilmesine sebep olmuştur.

Motivasyon	İrkçi
Saldırı Türü	Nefret Söylemi/Tehdit
Hedef	Göçmen Kökenliler
Tarih	17.10.2021

Avusturya'nın Macaristan sınırında bulunan Rechnitz şehri yakınlarında kendilerini "Kimlikçiler Hareketi" olarak adlandıran 60 kadar aşırı sağcı, federal polisin gözetimi altında sınır bölgelerinde devriye gezerek ülkeye girmeye çalışan mültecileri engellemek amacıyla olduklarını belirttiler.

YAKIN PLAN Aşırı Sağcı Paramiliter Örgüt: Kimlikçiler Hareketi

2012 yılında Fransa'da, üzerinde Lambda (Yunan Alfabesinin 11. harfi) sembolü bulunan pankartlar taşıyan bir grup gencin yer aldığı görüntüler çevrimiçi ortamda paylaşılmıştı. Kayıt süresi boyunca kamera, çekimini yakın plandan almakta ve görüntüler gruptaki gençlerin yüzlerini tek tek göstermekteydi. Bu sırada kamera kadrajını sakallı bir adama odakladı ve adamın ağzından şu sözler döküldü; “Bunun sadece bir manifesto olduğunu düşünmeyin. Bu bir savaş ilanıdır.” Böylece Batı medyasında “Hipster Sağcılar” şeklinde yumuşatılarak lanse edilen günümüzün en tehlikeli aşırı sağ gruplarının başında gelen Kimlikçiler Hareketi (Identitäre Bewegung) Fransa'da bu gösteriyle ortaya çıkarak aşırı sağ grupların arasına hızlı ve sansasyonel bir girişte bulunmuştu. Hareket, diğer aşırı sağ gruplar arasından dikkat çekerek kısa sürede birçok ülkeye yayılmış ve binlerce üyeye ulaşmış bir şekilde günümüzde en az 23 ülkede aktif konumda bulunmaktadır (Murdoch ve Mulhall, 2019).

Hareketin temel motivasyonu, Avrupa'yı göçmenlerin ve mültecilerin "işgalinden" korumak üzerine şekillenmektedir. Hareket eylemlerini, 'Etnoçoğulculuk' adını verdikleri ideolojileriyle beslemekte ve farklı etnik grupların bir arada yaşamasının mümkün olmadığı inancını savunmaktadır. Sembol olarak kullandıkları sarı zemin üzerindeki siyah (veya siyah zemin üzerinde sarı olacak şekilde) Lambda harfini Spartalıların da kullandığı bilinmektedir. Bu yönüyle Kimlikçiler, tıpkı Termopylae Muharebesindeki Spartalı savaşçılar gibi kendilerinin Batı'yı 'Doğulu istilacıların işgaline' karşı müdafaa ettikleri görüşünü savunmaktadır.

Hareket, öne çıkardıkları 'kimliklerini' mülteci, çokkültürlülük ve Müslüman düşmanlığını merkeze alarak inşa etmektedir. Bu inşa sürecinde çeşitli kurum ve kişilerden bağışlar toplamakta ve bu bağışlarla yüksek maliyetli gösteriler düzenlemektedir. Bu ve benzeri hareketler genellikle ABD'de bulunan alt-right gruplarla karşılaştırılmaktadır. Ancak Kimlikçiler Hareketi propaganda yöntemleri açısından çeşitli enstrümanlara sahiptir. Bu yönüyle, ABD'de yükselen alt-right kültüründen ayrılmakta ve paramiliter bir örgüt olarak ön plana çıkmaktadır. Çünkü alt-right kültürü çoğunlukla çevrimiçi ortamlarda aktif olarak daha düşük maliyetli bir propaganda yöntemi benimserken Kimlikçiler Hareketi çevrimiçi ortamdaki aktifliğini sahada gerçekleştirdikleri yüksek maliyetli ve provokatif gösterilerle desteklemektedir.

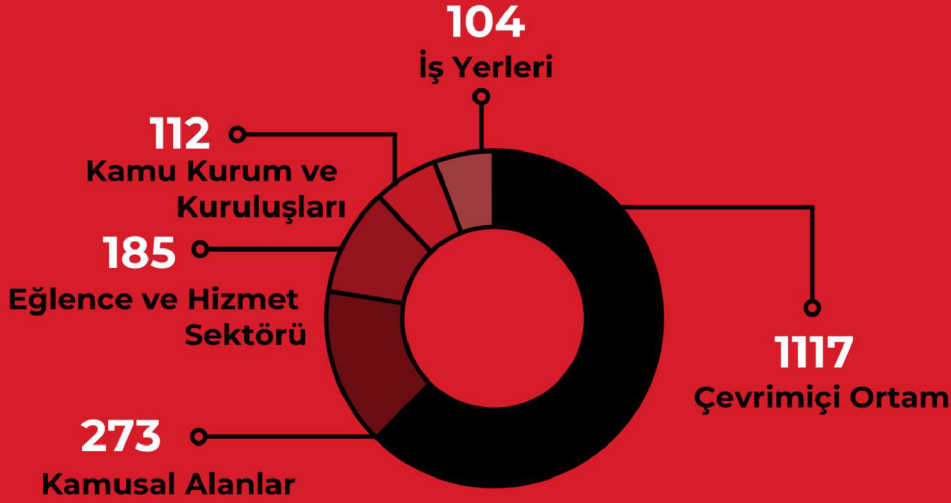
Kimlikçiler Hareketinin en önemli kolunu Avusturya grubu oluşturmaktadır. Bu Hareketin Avusturya'da bu kadar ön plana çıkmasıdaysa liderleri Martin Sellner ve ülke genelinde yükselen aşırı sağa eğilim büyük rol oynamaktadır. Sellner'ın ve Kimlikçilerin sık sık atıf yaptığı "Büyük Yer Değiştirme" (The Great Replacement); Batı'ya gelen Müslümanların zamanla çoğunluğu oluşturacağına ve Avrupalıların demografik olarak azalacağı inancına dayanmakta aynı zamanda terörist Brenton Tarrant'ın Christchurch'de 51 masum insanı öldürmeden önceki süreçte yayımladığı 74 sayfalık manifestosuna da adını vermektedir. Dolayısıyla El Noor Camii ve Linwood İslam merkezine gerçekleştirilen saldırılara baktığımız zaman Hareketin, aşırı sağcı teröristlerle benzer söylemlere sahip olduğu görülmektedir.

Kimlikçiler'in en çok ses getiren eylemlerinin başında, kiraladıkları tekne ile 2017 yılında Akdeniz'de mülteci avına çıkmaları gelmektedir. Mülteci teknelerinin geçişini engelleme ve yetkililere bildirme amacıyla 158 bin dolardan fazla para toplayan örgüt bu faaliyetleriyle “Avrupa'yı Savunma” misyonunda olduklarının propagandasını yapmaktadır. Bunun dışında Hareketin Avusturya kolunun eylemleri arasında; göçmen kökenlilerin sahneledikleri tiyatro gösterilerini basarak “çokkültürlülük öldürür” yazan el ilanları dağıtmak, Yeşiller Partisi'nin Graz'daki binasının çatısına sahte kan dökmek, Türkiye'nin Viyana Büyükelçilik binasına ırkçı pankart asmak gibi toplumsal barışı baltalayan eylemler bulunmaktadır.

Yeni Zelanda'da 2019 yılında gerçekleşen Christchurch terör saldırısının faili Brenton Tarrant'ın da terör saldırısından önce bağış yaptığı Hareket, teröristle olan bağlantılarının ortaya çıkmasının ardından isimlerini “Die Österreicher – DO5” olarak değiştirdiklerini açıklamıştır. Christchurch ve benzeri saldırılar neticesinde artan baskı ortamı, Hareketin ismini değiştirmesine ve aynı zamanda Hareketi diğer aşırı sağ gruplardan ayıran stratejilerinde de değişikliğe gitmelerine neden olmuştur. Tıpkı diğer aşırı sağ gruplar gibi faaliyetlerini daha az gösterişli protestolar daha çok çevrimiçi nefret yayma olarak güncellemiştir. Hareket, çevrimiçi platformları özellikle de Telegram'ı İslamofobik ve yabancı düşmanlığı içeren fikirlerini yayma aracı ve bunun üzerinden karşıt bir toplumsallık yaratma adına kullanmaktadır. Temelde değişen bu stratejiye rağmen Hareketin hala paramiliter örgütsel yapıda Avusturya sınırında devriye gezmek ve adeta kolluk kuvvetleriymişçesine mülteci takibinde bulunmak gibi fiziksel müdahale içeren faaliyetleri bulunmaktadır. Böylece hem çevrimiçi platformları hem de sosyal alanı çok fazla maliyete kaçmadan kullanmaktadırlar.

AVUSTURYA'DA 2021 YILINDA 2 BİNE YAKIN IRKÇI SALDIRI MEYDANA GELDİ

İrkçilik Karşıtı Çalışma ve Sivil Tepki (ZARA) sivil toplum kuruluşunun her yıl hazırladığı İrkçilik Raporuna göre Avusturya'da, 2021 yılında 1977 ırkçı saldırı meydana gelirken, bu saldırıların yaklaşık %56'sı çevrimiçi platformlarda gerçekleşmiştir.

Çevrimiçi Ortam ve Kamusal Alanlar İlk Sırada

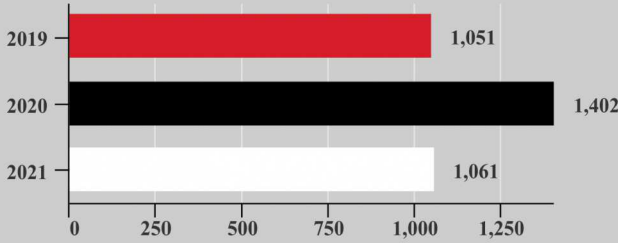
Tüm saldırıların 1117'si çevrimiçi ortamda meydana gelirken ardından 273 saldırının yaşandığı kamusal alanlar ırkçılığın en çok görüldüğü noktalar olarak dikkat çekmektedir. Raporda ayrıca bizzat güvenlik güçleri tarafından 102 ırkçı tutumun sergilendiği ancak 102 ırkçı polis şiddeti vakasından sadece 8'inde resmi şikayette bulunulduğu ifade edilmektedir.

Kaynak: ZARA Rassismus
Report 2021

AVUSTURYA'DA MÜSLÜMANLARA YÖNELİK 1000'İN ÜZERİNDE IRKÇI SALDIRI GERÇEKLEŞTİ

Avusturya Müslümanlar için Dokümantasyon ve Danışmalık Merkezi (Dokustelle) tarafından hazırlanan "2021 Müslüman Karşıtı İrkçılık Raporu" verilerine göre 2021 yılında vakaların bir önceki yıla göre düşüş göstermesine rağmen kadınlara yönelik saldırıların sayısının endişe verici boyuta ulaştığı görülmektedir.

Avrupa'da Müslümanlara Yönelik İrkçi Saldırıları

Saldırıların en çok İslam Haritasının duyurulduğu Mayıs (150 saldırı) ve Haziran (170 saldırı) aylarında gerçekleştiği görülmektedir.

Müslümanlara yönelik ırkçı ve nefret içerikli saldırılar %65,4'ü çevrimiçi platformlarda gerçekleşti.

İrkçi saldırıların yaklaşık %77'sini erkekler, %22'sini ise kadınların gerçekleştirdiği kaydedildi.

Müslüman Karşıtlığı İrkçılığa Maruz Kalanların

%69,2'si
Kadın

%26,3'ü
Erkek

Kadınlar 157 ırkçı saldırıya maruz kalırken erkeklere yönelik 52, her iki cinsiyete yönelik de 9 saldırı kayıtlara geçmiştir.

İrkçi Saldırıları

Müslümanlara yönelik nefret söylemi ve kışkırtma

%78,5

İslam'a ve Müslümanlara yönelik hakaretler

%9,1

Müslümanlara ait mülklere verilen zararlar

%2,4

Diğer

%10

Kaynak: Antimuslimischer Rassismus Report 2021

- Dilbirliği, M. (2020). Avrupa'da Din ve Vicdan Özgürlüğü. Adalet Yayınevi.
- Eliaçık, Z., Sarialtun, T. ve Yaman, F., (2020). Alman Gençlik Dairesi Tarafından Koruma Altına Alınan Türk Kökenli Çocuklar. SETA.
- Gaigg, V. ve Marchart, J. M. (2021, Aralık). Erster Bericht der Dokustelle Politischer Islam könnte juristisches Nachspiel haben. Der Standard. <https://www.derstandard.de/story/2000122819811/erster-bericht-der-dokustelle-politischer-islam-koennte-juristisches-nachspiel-haben> (Erişim:10.02.2022)
- Özipek, B. B., Korkut, Y. L ve Tanrikulu, F. (2019). Kennen Wir unsere Rechte? Haklarımızı Biliyor muyuz? İstanbul Medipol Üniversitesi.
- Rami, A. (2021, Mayıs). Warum die Islam-Landkarte gefährlich ist. ZEIT. <https://www.zeit.de/zett/politik/2021-05/extremismus-oesterreich-islam-landkarte-rechte-gewalt-islamismus> (Erişim:11.02.2021)
- Simon, M. ve Mulhall, J. (2019). From Banners to Bullets: The International Identitarian Movement. HOPE not hate Charitable Trust.
- Kahlweit, C. (2020, Kasım). Nach Anschlag in Wien Österreichs Innenminister ist in Bedrängnis. Süddeutsche Zeitung. <https://www.sueddeutsche.de/politik/oesterreich-anschlag-innenminister-1.5108832> (Erişim:10.02.2022)
- Keskin, K. (2020) Avusturya'da İslamofobi konjonktürel değil yapısal. İçinde H. Çetinkuş ve G. Ulutabak (Ed.), Avrupa'nın Kimlik Krizi, Anadolu Ajansı.
- Kıyağan, A. (2021, Temmuz) Avusturya'da Müslümanların haklarını kısıtlayacağı düşünölen terörle mücadele yasa tasarısı mecliste kabul edildi, Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/avusturyada-muslumanlari-haklarini-kisitlayacagi-dusunulen-terorle-mucadele-yasa-tasari-mecliste-kabul-edildi/2297281> (Erişim:10.02.2022)
- Trthaber (2013, Ağustos). "Avrupa'da "Türk çocukları sorunu" büyüyor. TRT Haber. <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/avrupada-turk-cocuklari-sorunu-buyuyor-96721.html> (Erişim: 10.02.2022)
- Vogt, J. (2021, Haziran). Islam-Landkarte" in Österreich Verirren mit Landkarte. ZEIT <https://www.zeit.de/politik/ausland/2021-06/islam-landkarte-oesterreich-kritik-rechtsextremismus-identitaere-integrationsministerin/komplettansicht> (Erişim:10.02.2022)

AVUSTURYA HAK VE ÖZGÜRLÜKLER 2021 KRONOLOJİ

TARİH	HAK TÜRÜ	AÇIKLAMA
2.1.2021	KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI	Avusturya'nın Avrupa İşlerinden Sorumlu Bakanı Karoline Edtstadler, Alman Die Welt gazetesine verdiği röportajda "Birçok imam, AB ülkelerinde hareket ediyor, bu yüzden güvenlik kuruluşları herhangi bir zamanda hangi camide vaaz verdiklerini bilmek zorunda" sözlerini kullanarak Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan imamları fişleme çağırısında bulunmuştur.
15.1.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Karintiya eyaletinde gamalı haç olmak üzere çeşitli Nazi sembollerini bedenine dövme yaptıran ve soysal medya hesabı üzerinden Nazi dünya görüşünü övücü paylaşımlarda bulunan şahsa yönelik süren dava sonucuna göre zanlı "anti-Nazi Yasasına" muhalefetten 24 ay hapis cezasına çarptırılmıştır.
18.1.2021	DİN VE ÖZGÜRLÜĞÜ VİCDAN	Salzburg'da koruyucu ailesinin yanında yaşayan 5 yaşındaki Jamal'ın vaftiz edilmesi kararının Gençlik Refah Dairesi tarafından kabul edilerek Bölge mahkemesinin onayına sunulması kararına karşı çıkan Jamal'ın Müslüman biyolojik babası, Bölge mahkemesinin de bu kararı onaylamasına itiraz ederek kararın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. Maddesi (Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı) ile 9. Maddesine (Din Özgürlüğü) aykırı olduğunu belirtmiştir. Yargıtaya göre ise biyolojik babanın herhangi bir veto hakkı bulunmamaktadır.
28.1.2021	SİĞİNMA HAKKI	Bir tanesi Avusturya doğumlu olmak üzere 12 ve 5 yaşlarındaki ikisi Gürcistan biri Ermenistan asıllı üç öğrencinin kitlesel tepkilere rağmen 28 Ocak Perşembe günü Avusturya'dan sınır dışı edilmesi protestolara ve hükümetteki koalisyon partileri olan Avusturya Halk Partisi (ÖVP) ve Yeşiller arasında tartışmalara yol açmıştır.
18.2.2021	SİĞİNMA HAKKI	Aşağı Avusturya, Avusturya Halk Partisi (ÖVP) - Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ)

		hükümetinde ilticadan sorumlu FPÖ İl Meclis Üyesi Gottfried Waldhäusl, mültecileri zararlı böceklerle benzeterek negatif göçün gerekli olduğu ifadelerini kullanmıştır.
8.3.2021	ADALETE ERİŞİM HAKKI	Viyana’da 2020 yılında gerçekleşen saldırının ardından kapatılan Tevhid Camii, kapatmaya karşı açtığı davalardan birini kazanmıştır. 2016'dan itibaren İslam Yasası doğrultusunda Avusturya İslam Cemaati’ne (IGGÖ) kayıtlı olan cami, saldırganın camide radikalleştiği iddialarının ardından Avusturya Hükûmetinin baskılarıyla kapatılmıştı. IGGÖ Yüksel Kurulu, bunun üzerine caminin tüzel kişiliğini iptal etmiş ve Tevhid Camii de bu karara itiraz etmiştir. IGGÖ iç tahkim kurumu, yetkililerin iddiaları için herhangi bir kanıt sunamadıklarına kanaat getirerek, Tevhid Camii’ne yönelik tüzel kişiliğin iptali kararını bozarak cami cemaatinin dinî faaliyetlerine devam edebilmesi için tüzel kişiliğinin camiye iade edilmesi gerektiği kararını vermiştir.
1.4.2021	SERBEST SİYASAL SEÇİM	Avusturya'da Göçmenlik ve Vatandaşlıktan Sorumlu Birim (MA35), Türkiye Yüksek Seçim Kurulu’nun internet üzerinden yayınladığı yurt dışı seçmen listesini resmi belge olarak esas alarak Avusturya'da bulunan bazı Türkiye ve Avusturya çifte vatandaşlıkları bulunanlar hakkında işlem başlatmıştır.
15.5.2021	DÜŞÜNCE VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	Facebook’da profil resminde Filistin bayrağı ve Özgür Filistin ifadesini paylaşan Türk kökenli Resul Yiğit bu paylaşımın ardından üyesi olduğu Österreichische Volkspartei (ÖVP)’den ihraç edilmiştir.
27.5.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Avusturya’da kurulan "Dini Saikli Siyasal Aşırıcılığa Yönelik Avusturya Dokümantasyon Merkezi", ülkede Müslümanlara ait 600'den fazla cami, dernek ve eğitim merkezi gibi çok sayıda kurumun detaylı bilgilerinin yer aldığı bir "dijital harita"yı kamuoyuyla paylaşmıştır. "Islamlandkarte (İslam Haritası)" adı verilen dijital harita aracılığıyla Müslümanlar ve kurumları alenen fişlenmektedir.

31.5.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	"Avrupa Konseyi ""İslamlandkarte (İslam Haritası)"" adı verilen Müslümanları fişleyen haritanın Avusturya'da devreye girmesinin ardından bu paylaşımın Müslüman karşıtlığına hizmet edebileceğini belirtmiştir.
16.6.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Avusturya hükümetinin desteğiyle geliştirilen "İslamlandkarte (İslam Haritası)", birçok farklı kesimden gelen yoğun eleştirilere rağmen kullanıcılar için kayıt olma zorunluluğu gibi duyurulan güvenlik önlemleri olmadan, kısa bir süreliğine çevrimdışı bırakıldıktan sonra tekrar erişime açık hale getirilmiştir.
29.6.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Avusturya'da etnik köken eğitim kurumlarındaki en büyük ayrımcılık problemlerinin başında gelmekte. 29 Haziran 2021 tarihinde sunulan IBD (Initiative für ein diskriminierungsfreies Bildungswesen)'nin raporundaki kayıtlara göre vakaların %74'ünde insanlar etnik kökenleri ve %15'inde İslamofobi sebebiyle ayrımcılığa uğramaktadır. Saldırıların neredeyse üçte ikisinde failerin öğretmenleri, % 20'sinde ise sınıf arkadaşları olduğu belirtilmektedir.
7.7.2021	SİĞİNMA HAKKI	2020 yılının Eylül ayında yaşanan Avusturya polisinin sığınmacılara yönelik yasa dışı geri itme olayı mahkemeye taşınırken, mahkeme geri itme kararında polisin yetkisinin bulunmadığını belirterek sınır polisini sığınmacı yasasını ihlalden suçlu bulmuştur.
7.7.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Koalisyondaki Avusturya Halk Partisi (ÖVP) ve Yeşiller Partisi tarafından meclise getirilen terörle mücadele yasa tasarısı tepkilere rağmen mecliste kabul edilmiştir. Böylece yeni yasaya göre cami ve dernekler hızlı bir şekilde kapatılabilecek, Müslümanlara ait derneklere yurt dışından gelen yardımlar ve mali kontroller denetlenebilecek ayrıca camilerde çalışan imamların isimlerinin bulunduğu bir liste Başbakanlığa bağlı Dinler Dairesine verilecek ve camilere yüksek para cezası verme yolları açılacaktır.

21.7.2021	AİLE VE ÖZEL YAŞAMA SAYGI	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avusturya devletinin Türk bir annenin dini haklarını ihlal ettiği sonucuna vardı. AİHM, annenin doğumdan kısa bir süre sonra ölen bebeğine rızası olmadan otopsi yapılması neticesinde "özel ve aile hayatı hakkı" ve "din özgürlüğü" maddelerinin ihlal edildiğine karar vermiştir.
21.7.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	İçişleri Bakanlığı tarafından açıklanan Nefret Suçu Raporu'na göre, Avusturya'da Kasım 2020-Nisan 2021 arasındaki altı aylık süreçte 1936 nefret suçu işlenmiştir.
26.7.2021	SİĞİNMA HAKKI	Başbakan Sebastian Kurz "İnsanlar kaçmak zorunda kalırlarsa, bence komşu ülkeler, Türkiye veya Afganistan'ın güvenli bölgelerine gitmeleri Almanya, Avusturya veya İsveç'e gelmelerinden daha doğru." ifadelerini kullanarak kendi dönemi boyunca Avusturya'ya Afganistan'dan mülteci kabul etmeyeceklerini açıklamıştır.
4.8.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Graz Yüksek Mahkemesi, Kasım 2020'de "terörle mücadele bahanesiyle" aralarında akademisyen ve aktivistlerin bulunduğu 9 kişiye yönelik polis baskınlarının orantısız güç içerdiğini ve bu durumun yasalara aykırı olduğuna yönelik kararını açıklamıştır.
8.10.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Yukarı Avusturya Eyaleti'nin 7 bin 500 nüfuslu kasabası Freistadt'ta gerçekleşecek olan ikinci tur belediye başkanı ve meclisi seçimleri kapsamında seçmenlerin posta kutularına, "Bir oyla Türk asıllı bir Belediye Başkan Yardımcısının önüne geçebilirsiniz" yazılı broşür dağıtılmıştır.
7.12.2021	MÜLKİYET HAKKI	20 yılı aşkın bir zamandır Tirol'de yaşayan Sırp bir ailenin ev alma isteği Grundverkehrsgesetz'in AB vatandaşı dışındakilerin mülk edinmesini onaylamaması nedeniyle sekteye uğrarken bu durumdan daha önce Rus vatandaşı bir kadının yararlanmış olması tartışmaları beraberinde getirmektedir.

16.12.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Avusturya'nın birçok cadde ve sokağında hala isimleri bulunan Nazi döneminde aktif rol almış önde gelen şahısların isimlerinin Salzburg'ta 13 cadde ve sokaktan kaldırılmasına yönelik istek yerel konseyde çoğunluğun sağlanamamasından dolayı reddedilmiştir.
------------	-------------------------------	---

AVUSTURYA NEFRET SÖYLEMİ ve SALDIRILAR 2021 KRONOLOJİ

TARİH	SALDIRI TÜRÜ	OLAY BİLGİSİ
25.2.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Wiener Neustadt şehrinde bir belediye otobüs şoförü, yanında bozuk para taşımadığı gerekçesiyle Türkiye kökenli bir kadına ırkçı söylemlerde bulundu.
6.3.2021	CAMİYE SALDIRI	"Beş kişiden oluşan aşırılık yanlısı bir grubun, Avusturya İslam Cemaati'ne (İGGÖ) bağlı Brigittenau'daki bir camide silah çekerek camide namaz kılanları ve imamı tehdit etmesinin ardından polis ekipleri olaya müdahalede bulundu. Cami cemaatini endişelendiren bu saldırı girişiminin ardından açıklamada bulunan İGGÖ Başkanı Ümit Vural "Avusturya'da camilerin defalarca saldırılara hedef olmalarına rağmen herhangi bir koruma veya güvenlik konseptinin bulunmadığını" belirtti."
1.5.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Dornbirn şehrinde yaşayan Türk ailenin kaldığı siteye yeni taşınan komşuları tarafından aileye tehdit mektupları gönderildiği ve yine aynı kişi tarafından sözlü olarak "Pis Türkler, ben Hitler'in oğluyum, hepinizi öldüreceğim!" gibi ırkçı ve nefret söylemi içeren ifadeler kullanıldığı ve ailenin evinin kapısına zarar verildiği belirtildi.Tüm bu yaşananlara rağmen polisin, ifadesini aldıktan sonra saldırganın davranışlarının tehdit içermediğini belirterek serbest bırakmasının ardından Türk aileye ulaşan T.C. Viyana Büyükelçisi Ozan Ceyhun, resmi Twitter hesabından gelişmelerin takipçisi olacaklarını belirtti.
29.5.2021	ŞAHSA SALDIRI	Viyana 4. Bölgede başörtülü iki genç kadın araçlarından indikten sonra silah sesi duyduklarını ve araçlarının yakınında kuru sıkı bir silahtan çıkmış mermi kovanı bulduklarını ve bu durumu polise bildirdiklerini ancak polisin kadınların ifadesini almakla ilgilenmediğini belirttiler.

31.5.2021	CAMİYE SALDIRI	Avusturya hükümetinin Müslümanlara ait cami, dernek ve kurumları dijital haritayla fişlemesinin ardından Salzburg şehrinde bir camide ırkçı saldırı gerçekleşti. Caminin girişine "Hitler geri döndü" ifadeleri yazıldı.
6.6.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Avusturya'da Müslümanlara yönelik dijital fişlemenin ardından Viyana sokaklarına "Dikkat siyasal İslam yakınlar, daha fazla bilgi için İslam Haritası" yazılı ırkçı tabelalar asıldı.
14.6.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Bükreş'in Arena Națională stadyumunda oynanan Euro 2020 Avusturya ile Kuzey Makedonya milli takımlarının mücadelesinde, Avusturyalı futbolcu Marko Arnautovic'in Kuzey Makedonyalı futbolculara karşı "beyaz güç" işareti yapmasının yanı sıra ırkçı ifadelerle "... Arnavut çocukları" dediği ekranlara yansdı. Fair Play ve Irkçılık konusuna son derece hassas yaklaştığını ifade eden UEFA ise maçın ardından Arnautovic'e Kuzey Makedonyalı futbolculara hakaret ettiği gerekçesiyle sadece bir maç ceza verildiğini açıkladı.
25.6.2021	DERNEĞE SALDIRI	Viyana Alperen Ocakları Eğitim Kültür ve Dayanışma Vakfı'na boyalı saldırıda bulunulmuştur. Vakfın girişinde bulunan tabelası kırmızı boyaya boyanırken, kapısına ise yine kırmızı boya ile "PKK" yazısı yazılarak ve orak-çekiç gibi semboller çizildi.
28.8.2021	DERNEĞE SALDIRI	Avusturya Türk Federasyonuna bağlı 2. Viyana Derneği binasının kapısına ve camına kimliği belirsiz kişiler tarafından "TC P.." ve "Faşist TC" yazıları yazıldı.
25.9.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Viyana'da bir belediye otobüsünde başörtüsü taktığı gerekçesiyle bir kadına "Türkiye'ye defol git" söyleminde bulunuldu.
17.10.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Avusturya'nın Macaristan sınırında bulunan Rechnitz şehri yakınlarında kendilerini "Kimlikçiler Hareketi" olarak adlandıran 60 kadar aşırı sağcı, federal polisin gözetimi altında sınır bölgelerinde devriye gezerek ülkeye girmeye

		çalışan mültecileri engellemek amacıyla olduklarını belirttiler.
25.10.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Avusturya eski Savunma Bakanı FPÖ'l Mario Kunasek'in facebook sayfasında tüm camileri siyasal İslam'ın sembolü olarak ifade etmesinin ardından takipçileri tarafından "Avusturya'daki tüm camilerin yıkılması" ve "Müslümanların Avusturya'dan çıkarılması" ağrısında bulunulan yorumlar yapıldı.
26.10.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	2 Kasım 2020 tarihinde Viyana'da gerçekleşen terör saldırısının yıl dönümüne kısa bir süre kala Salzburg Mozartsteg'e nasyonalist sosyalist fikirleri içeren 15 metrelik bir Nazi afişi asıldı ve afişin "Her şeyi karıştırmak ister misiniz?" sorusunu içerdiği ve Schutzstaffel (SS) sembolü kullanıldığı belirtildi.
2.11.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Viyana-Rudolfsheim'daki bir kafenin işletmecisi, COVID-19 önlemlerinin kontrolü sırasında "Heil Hitler" diyerek Nazi selamı verdiği polis sözcüsü tarafından aktarıldı.
5.11.2021	şAHSA SALDIRI	10. Viyana'da düzenlenen "Türk Günü Yürüyüşü"ne katılan kortejin zerine Gudrun caddesinden geçtikleri sırada yol kenarında bulunan apartmanlardan insan pisliği, patates ve içi su dolu bir poşetler atıldığı ve ilk başta polisin bu olayları görmezden geldiği ifade edildi.
10.11.2021	TERÖR EYLEMİ POTANSİYELİ	Aşırı sağcı gruplara yönelik başlatılan soruştırma kapsamında Baden şehrinde dijital platformlarda Nazi propagandası yaptığı tespit edilen bir eve yapılan baskında 60'ın üzerinde çeşitli silahın yanı sıra 1200 kilogram mermi, 20 kilogram patlayıcı madde, el bombası ve 7 bomba ele geçirildiği bildirildi.

İSVİÇRE'DE HAK ve ÖZGÜRLÜKLER 2021

GİRİŞ

Resmi adı İsviçre Konfederasyonu olan İsviçre, federal otoritelerin merkezi başkentte bulunan Bern ile 26 kantondan oluşan federal bir cumhuriyettir. Ülkede Federal Parlamentoyu meydana getiren Kantonlar Meclisi ve Ulusal Meclis, yasaların çıkarılması da olmak üzere her açıdan siyasi gücü paylaşmaktadır. Kantonlar Meclisi'nin 46 üyesi doğrudan seçilmekte, Ulusal Meclis'in 200 üyesi ise nispi temsil sistemi esasına dayanarak seçilmektedir. İsviçre'de hükümet, yedi üyeden oluşan Federal Konseyden oluşmakta ve seçimlerin ardından Parlamente'ya seçilen siyasi partilerin anlaşmasıyla görevini icra eden sürekli bir koalisyon yapısındadır. Konfederasyon Başkanı ise yine Federal Konsey üyeleri arasından birer yıllık dönemlerle seçilmektedir.

Yaklaşık 8 milyon 700 binlik nüfusa sahip olan İsviçre'de en büyük etnik yapıyı sırasıyla Alman kökenliler ile Fransız ve İtalyan kökenliler oluşturmakta ayrıca Romanş azınlıklar da bulunmaktadır. Dolayısıyla İsviçre'nin resmi dillerini de bu kökenlerden gelenlerin konuştuğu; Almanca, Fransızca, İtalyanca ve Romanş dili oluşturmaktadır.

Ülkenin önde gelen siyasi partilerini; İsviçre Halk Partisi (Schweizerische Volkspartei- SVP), Sosyal Demokrat Parti (Sozialdemokratische Partei der Schweiz-SP), Hür Demokrat Parti (Freisinnig-Demokratische Partei-FDP), Hristiyan Demokrat Parti (Christlichdemokratische Volkspartei der Schweiz-CVP) ve Yeşiller (GRÜNE Schweiz-GPS) oluşturmaktadır. Ülkede 2019 yılında gerçekleşen federal seçimlerde sırasıyla SVP %25,6, SP %16,8, FDP %15,1 ve Yeşiller %13,2 oranında oy almıştır.

Türkiye 1961 yılından itibaren pek çok Avrupa ülkesi ile işgücü anlaşmaları imzalarken bu durum İsviçre için cereyan etmemiştir. Dolayısıyla, Türklerin İsviçre'ye göç akışları kendi bireysel girişimleri neticesinde gerçekleşmiştir. 1960'larda İsviçre'ye kendi imkânları ile giden Türklerin sayısını sınırlamak amacıyla ülkede 1963 yılında çeşitli sınırlayıcı kanunlar çıkartılmış (Thierry, 1991:14'ten aktaran Sarıbaş ve Demir, 2020: 875) diğer bir yandan Türklerin İsviçre'ye göçleri bu süreçten itibaren sığınma, iltica ve aile birleşimi gibi yollarla devam etmiştir.

İsviçre, bulunduğu coğrafi alanın etkisiyle ve ülkede konuşulan farklı dillerden dolayı kendine has özellikleri olan bir ülkedir. Bu özellikler, ülkenin tarihten günümüze hem kültürel açıdan hem de dini açıdan çok çeşitli etkiler altında kalmasına sebep olmuştur. Bilhassa coğrafi açıdan farklı bölgesel özelliklere sahip olması sebebiyle, bu bölgelere komşu coğrafi bölgelerin dini ve kültürel etkisi kantonlar üzerinde hâkimdir. Dini özellikleri ve dini yaşam şekillerini bu özellikler belirlemektedir. Tarihi süreçte Katoliklik ve Protestanlıktan beslenen İsviçre'de dini yaşantıda zaman içerisinde önce Yahudiler, Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında Balkan ülkelerinden gelen az sayıda Müslüman nüfusa 60'lı yıllarda iş göçü sebebiyle gelen Türklerin de dâhil olmasıyla, İsviçre'de Müslümanların sayısı hızla artmıştır. Reform döneminden beri toleranslı ve farklılıkların kimseyi rahatsız etmediği bir toplum yapısına sahip olduğu bilinen İsviçre'de özellikle 90'lı yıllardan sonra, bilhassa Türkiye'den ve Balkan ülkelerinden gelen Müslüman toplumun kamusal hayat ve alanda görünür hale gelmesiyle, sürtüşmeler başlamıştır. Bu durum, temel hak ve özgürlükler açısından Müslümanlar, bilhassa Türk kökenliler üzerinde sürekli bir baskı ve ayrımcılık uygulamasına dönüşmüştür. Günümüzde Müslümanlar, Katolik ve Protestanlardan sonra İsviçre'de üçüncü büyük dini grubu oluşturmaktadır (Dilbirliği, 2020: 361; Baumann ve Stolz, 2007: 11) İsviçre'de anayasal din özgürlüğü, federal anayasanın 15. Maddesinde düzenlenmekte ve gerek bireysel din özgürlüğü gerekse de kolektif din özgürlüğü garanti altına alınmaktadır.

Anayasal garantilere rağmen, İsviçre’de Müslümanlara yönelik olarak son 10-15 yılda temel hak ve hürriyetleri kısıtlama açısından oldukça ilginç olaylar yaşanmıştır. 2009 da gerçekleştirilen halk oylaması ile federal anayasalarına “İsviçre’de minare inşa etmek yasaktır” hükmünü koymuşlardır (Beyeler ve Suter-Reich, 2009). Federal düzeyde gerçekleşen bu anayasal değişiklik sonrasında, Zürih, Basel-Stadt, Graubünden, Schwyz, Thurgau, Uri, Waadt, Zug kantonları, kanton anayasalarında değişikliğe giderek, mevcut dinin cemaatler haricinde yeni dini cemaatlerin tanınmasının önüne geçen ya da yeni dini cemaatlerin tanınmasını “halk oylaması” şartına bağlayan düzenlemeler getirmişlerdir. (Dilbirliği, 2020: 370). Bu tür düzenlemelerin, hali hazırda İsviçre’de resmi olarak tanınmayan İslam dini aleyhine kurumsal bir düzeyde ayrımcılık yarattığı aşikârdır.

Özellikle minare yasağı sürecinde olduğu gibi, kamuoyunda Müslümanlar üzerinde yürütülen tartışmalar, Müslümanlarla ilgili ön yargılarla birleşince, kolaylıkla temel hak ve özgürlükleri sınırlayıcı kurumsal enstrümanları harekete geçirmektedir. Bunun son örneği 2021 yılında aynı minare yasağında olduğu gibi “Halk Oylaması” ile Müslüman kadınlara yönelik olarak getirilen ve federal anayasanın 10a maddesi olarak eklenen “Burka (peçe) Giyme Yasağı” gelmektedir.

2019 yılının verilerine göre İsviçre’de yaklaşık 32 bin kadın ve 36 bin erkek olmak üzere 68 binden fazla Türkiye vatandaşı bulunmaktadır. Bu verilere ek olarak yaklaşık 58 bin çifte vatandaşlığa sahip Türk yaşamakta böylece ülkede yaklaşık 126 bin kişiden oluşan bir Türk diasporası bulunmaktadır (Sarıbaş ve Demir, 2020). Ayrıca İsviçre’nin nüfusunun %5,5’ini Müslümanların oluşturduğu görülmekte ve bunlarla birlikte Türk diasporasına yönelik hak ihlalleri sadece etnik ayrımcılığı kapsamamakta Türklere yönelik İslamofobik saldırılar da meydana gelmektedir.

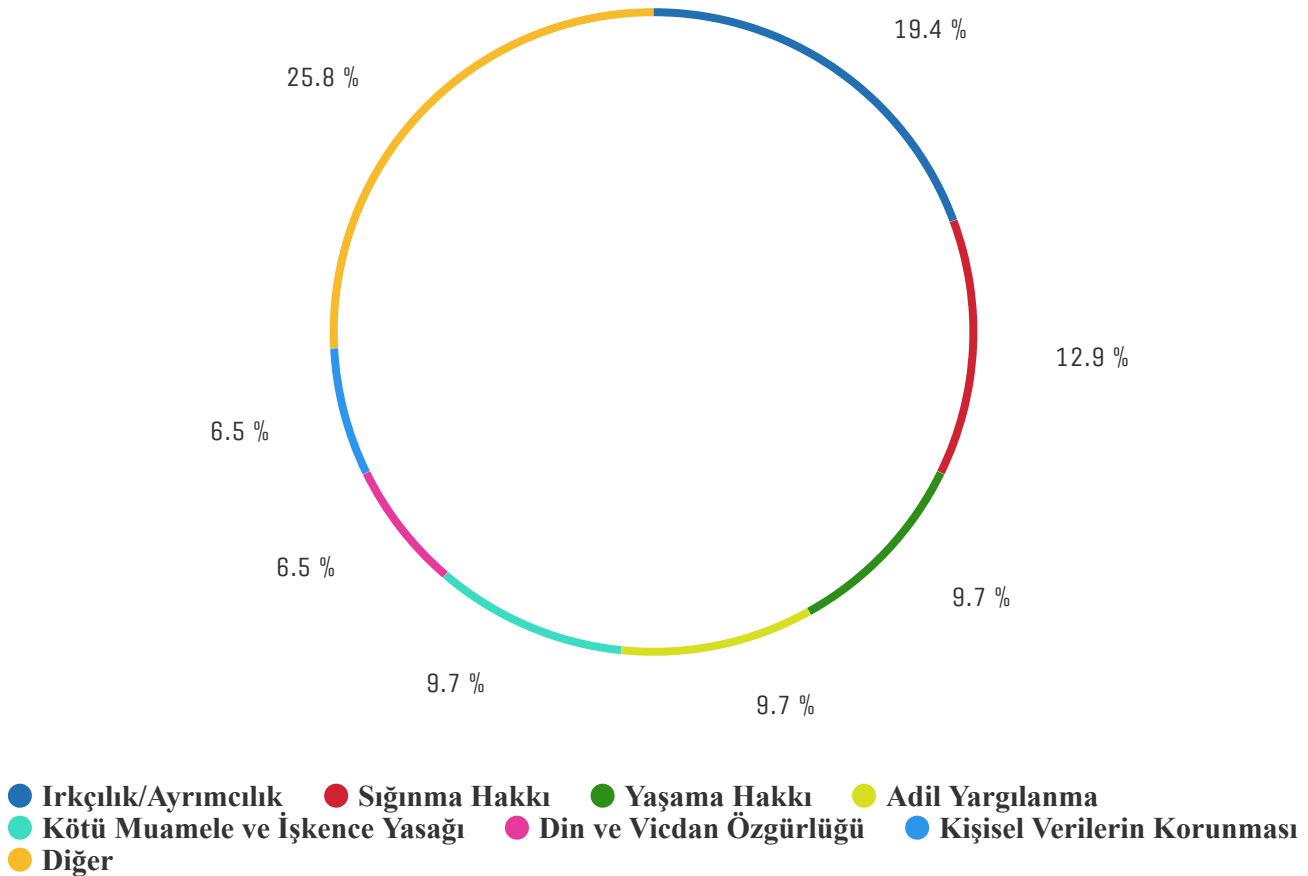
İsviçre'de Hak ve Özgürlükler

İsviçre'de 1893 yılından beri helal kesim yasağı (kanatlı hayvanlar dışında hayvanların uyuşturulmadan kesilmesi) bulunurken, 2009 yılında gerçekleşen referandum sonucunda halkın %57,5 oranında karşı çıkmasıyla Minare yasağı ve son olarak 2016 yılındaki referandumlarla Ticino kantonunda ve 2019 yılında St.Gallen kantonunda burka takan çok az kişi olmasına rağmen burka ve peçe yasağı getirilmiştir.

İrkçılık Mağdurları için Danışmanlık Ağı'nın hazırladığı "Danışmanlık Uygulamasından Kaynaklanan İrkçılık Olayları" 2019 yılı raporuna göre, ırk ayrımcılığıyla ilgili olarak rapor edilen 352 vaka tespit edilmiştir. Ayrımcılığın üçüncü en yaygın nedenini ise 55 vakanın yer aldığı "Müslüman düşmanlığı" kategorisi oluşturmaktadır.

Federal İstatistik Ofisi (FSO) tarafından gerçekleştirilen 2019 yılı Dil, Din ve Kültür Araştırmasına göre, Müslüman bireylerin %35'i İsviçre'de en az bir kez olmak üzere dini inançlarına dayalı ayrımcılığa maruz kalmaktadır (Ademović-Omerčić, 2021).

Grafik 3: İsviçre'de Hak ve Özgürlükler İhlallerine Dair Gelişmeler

İsviçre'de Hak ve Özgürlükler

İsviçre’de yaşayan Türk, Müslüman ve göçmen kökenlilere yönelik sığınma hakkından serbest siyasal seçime katılma, kanun önünde eşitlikten örgütlenme ve toplantı özgürlüğüne kadar pek çok farklı bağlamda ve geniş bir skalada hak ihlallerine maruz kaldıkları görülmektedir. Uluslararası ve ulusal gazeteleri araştırdığımız medya taramasına göre Hak ve Özgürlükler bakımından İsviçre’de özellikle ‘İrkçılık ve Ayrımcılık’ (%19,4), ‘Sığınma Hakkı’ (%12,9), ‘Adil Yargılanma (%9,7)’, ‘Kötü Muamele ve İşkence Yasağı’ (%9,7) ve ‘Yaşama Hakkına’ (%9,7) yönelik olumsuz gelişmeler ön plana çıkmaktadır. Olumlu gelişmeler arasında ise Adil Yargılanma, Din ve Vicdan Özgürlüğü, İrkçılık/Ayrımcılıkla Mücadele ile Evlenme, Sığınma ve Çalışma Haklarına yönelik gelişmeler meydana gelmiştir.

İsviçre	7 Olumlu	31 Olumsuz
38 Kayıt	2 Adil Yargılanma	6 İrkçılık/Ayrımcılık
	Evlenme Hakkı	4 Sığınma Hakkı
	Sığınma Hakkı	3 Adil Yargılanma
	Çalışma Hakkı	3 Kötü Muamele ve İşkence Yasağı
	Din ve Vicdan Özgürlüğü	3 Yaşama Hakkı
	İrkçılık/Ayrımcılık Yasağı	2 Din ve Vicdan Özgürlüğü
		2 Kişisel Verilerin Korunması
		Kanuni Suç ve Ceza (Cezanın Orantıllığı)
		Serbest Siyasal Seçim
		Çalışma Hakkı
		Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği
		Sağlık Hakkı
		Kanun Önünde Eşitlik
		Serbest Siyasal Seçim
		Örgütlenme ve Toplantı Özgürlüğü

Haber 1

Hak Türü:	Din ve Vicdan Özgürlüğü
Fail:	İsviçre Halk Partisi (SVP)
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih	07.03.2021

İsviçre Halk Partisi tarafından sunulan öneri ile referanduma giden İsviçre'de kamusal alanlarda burka ve nikab giyme yasaklandı. Referandum %51,21 ile kabul edildi. Böylece İsviçre de Fransa, Avusturya, Bulgaristan, Belçika ve Danimarka gibi peçenin yasak olduğu ülkeler grubuna katıldı.

Burka Yasağı

ANALİZ 1

İsviçre’de 2021 yılında burka ve nikap yasağı kabul edilmiştir. Buna göre kadınlar kamuya açık alanlarda yüzlerini kapatan burka ve peçe takamayacaktır. Takanlar hakkında yaptırımlar öngörülmüştür. İsviçre Federal Anayasasına “kendi yüzünü kapatma yasağı” başlığı ile 10a maddesi olarak eklenen bu hükme göre;

1. Hiçbir kimse kamusal alanlarda ve halka açık olan veya herkesin yararlanabileceği hizmetlerin sunulduğu yerlerde yüzünü kapatamaz. Bu yasak ibadet veya diğer dini vecibelerin yerine getirildiği kutsal yerler için geçerli değildir.
2. Hiç kimse bir başkasını cinsiyetinden dolayı yüzünü örtmeye zorlayamaz.
3. Kanun istisnalar öngörmektedir. Bu istisnalar sadece sağlık, güvenlik, iklim şartları ve yerel gelenekler sebebiyle getirilebilir.

Burka Yasağı Referandumunda Aşırı Sağın Kullandığı Pankartlardan Biri

Burka ve nikap yasağı, “Yüzü Tamamen Örtme Yasağına Evet İnisiyatifi” tarafından savunularak seçmenlerden evet oyu istenmiştir. Yapılan halk oylaması sonucunda kabul edilmiştir. İsviçre Federal Konseyi ve Parlamentosu, seçmenlere, "Yüzü Tamamen Örtme Yasağına Evet İnisiyatifi"ni reddetmesi yönünde tavsiyesinde bulunmasına rağmen seçmenlerin %52'si evet yönünde oy kullanmıştır. İsviçre Federal Konseyi burka ve nikabın yasaklanmasının Federal Devletin değil, eyaletlerin görevine girmesi sebebiyle halk inisiyatifini reddetmiştir. Ancak bu ret söz konusu düzenlemenin anayasaya eklenmesine engel olmadığından söz konusu hüküm yürürlüğe girmiştir.

Dini sembol ve kıyafet tanımlanırken sadece dinlerin emrettiklerini değil, kişisel kanaatlere ve felsefi inançlara ilişkin semboller ve kıyafetler de bu kapsama girdiği ve AİHS 9. maddesinin bunları da kapsadığı kabul edilmektedir. Bu bağlamda burka veya nikap AİHS 9. Maddesi kapsamında ele alınabilecektir.

Ancak Türkiye'nin de dahil olduğu bir çok ülke kimlik ya da pasaport gibi resmi belgelerde kullanılacak fotoğraflarda türban ya da başörtüsü kullanılırken dahi yüzün tamamen açık olacağına ilişkin pozitif düzenlemelere yer vermektedir. Dolayısıyla Türkiye'de burka ve nikabın dini bir zorunluluk olarak görülmediği sonucuna varabiliriz. Aksi takdirde istenilen fotoğrafta burka veya nikabsız olma zorunluluğu, başörtüsünü çıkartmaya zorlama gibi bir sonuç doğurur.

İsviçre'de yasaklanmadan önce AİHM'e burka yasağına ilişkin çok sayıda başvuru yapılmıştır. Bunlardan ilki Fransa'da getirilen burka yasağına karşı dini inancından ötürü peçe taktığını ifade eden Müslüman bir kadının yaptığı başvuruda peçeyi resmi daireler, fotoğraflar ve gerekli diğer yerlerde takmadığını belirtse de Mahkeme bu yasağın din özgürlüğünü ihlal etmediğine karar vermiştir. AİHM diğer ülkeler hakkında verdiği kararlarda da demokratik toplumda birlikte yaşam sürdürme konusunda devletlerin takdir yetkisinin olduğunu ve bu yasağın ölçüsüz olmadığına karar vermiştir. Amnesty International devletin haklı olduğu durumlarda bazı temel hakları sınırlandırma yetkisini kabul etmekle beraber Fransa tarafından kadınların yüzünü kapatma yasağı kararının zorunlu ve ölçülü olmadığını belirterek AİHM kararına eleştiriler getirmiştir.

Burka veya nikap takmak ayrıca kişi hak ve özgürlüğü bağlamında değerlendirilebilecektir. Bunların takılmasına ilişkin yasak kişi hak ve özgürlüğünün ihlali olarak ele alınabilecektir. Amnesty International da burka yasağına karşı İsviçre'deki inisiyatifleri reddetmiş ve burka yasağının insan hakları ihlali olduğunu belirtmiştir. Burka takmanın kişinin kendi tercihi olduğunu bu yasağın kişilik hakkının ihlaline sebebiyet verdiğini ifade etmektedir. Ayrıca dini ibadetin serbestçe yerine getirilmesinin ihlaline de neden olmaktadır. Bir taraftan devlet tarafından burka yasağı getirilemeyeceğini savunurken diğer taraftan istemeyen kadınların burka takmaya zorlanamayacağını da belirtmektedir.

Haber 2

Hak Türü:	Adil Yargılanma
Fail:	Polis
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih	13.06.2021

Polise çok geniş yetkiler veren “Terörizm ile Mücadelede Polis Önlemleri” adlı yasa tasarısı gerçekleştirilen referandum sonucunda %56,6'lık bir kabul ile onaylandı. Referandum sonucunda en yüksek desteği veren kantonları İsviçre'nin batısında bulunan Valais, Fribourg, Neuchatel, Jura gibi kantonlar oluşturmaktadır.

Anti Terör Tedbirleri Yasası

ANALİZ 2

Tarafsız ve insan haklarına dayalı İsviçre siyasetinde hiçbir konu Terörizmle Mücadele İçin Polisiye Tedbirler Yasası kadar tartışılmamıştır. 2015 yılında Avrupa kentlerinde artan terör faaliyetlerinin faillerinin yine ilgili ülkelerde yetişmiş Müslüman gençler oluşu bir değerler sistemi olarak Batılıları şok etmişti. Zira failler yeni zamanlarda göçle gelmiş ve Batılı değerlere düşman olarak yetişmiş olanlar değil bizatihi Batılı değerler sistemiyle yetişmiş kişiler arasından çıkmıştır. Avrupa'da çok az entelektüel kendileriyle birlikte yetişen bu gençlerin radikalleşme nedenlerini sorgulasa da çoğu hükümetler polisiye tedbirlerle bu sorunu aşacaklarını düşünmüştür.

Bu nedenle zaten ayrımcı uygulamalardan kaynaklanan radikalleşmeleri daha da besleyen bir polisiye baskı yaratılmıştır. İsviçre de bu siyasete katılarak zaten 2015 yılında terörle mücadele için polisin yetkilerini ve sayılarını artıran bir stratejiyi benimsemişti. Bu politikanın devamı olarak da İsviçre siyasetinin ulusal bir mücadele planı olarak 26 önleyici tedbirin ortaya konduğu bir rapor da 2017'de hazırlanmıştı. 2019 baharında ise parlamentoya ulaşan yasa teklifi sivil toplumun ve üniversitelerin tartışmasına açılmıştır. Yılsonunda ise yasa teklifi sivil toplumun itirazlarına ve imza kampanyalarına rağmen Kantonlar Meclisinden geçmişti. Bu aşamada artık ulusal sınırları aşarak İsviçre'nin diplomatik konumundan dolayı uluslararası bir mesele haline gelen yasa tasarısı hem Avrupa Konseyinden hem de insan hakları örgütlerinden ciddi eleştirel almıştır. Özellikle BM'den kaynaklı eleştiriler dahi İsviçre hükümetini durdurmaya yetmemiştir. Nihayetinde 2020 yılının yaz aylarının başında Ulusal Meclis de yasayı kabul etmiştir. BM'nin eleştirileri ve üniversitelerden altmış kadar uzmanın uyarılarına rağmen yasa İsviçre Federal Parlamentosu tarafından da sonbaharda kabul edilmiştir. 13 Haziran 2021'de yapılan referandumla da %56,6'lık bir destekle yasa yürürlüğe girmiştir.

Yasanın çerçevesini henüz daha gerçekleşmemiş bir suçun oluşturması insan hakları savunucularından tepki almaktadır. Yasaya göre polisiye tedbirler potansiyel suçlulara yönelik olmaktadır. Terör eylemi gerçekleştireceği düşünülen kişiler yasanın hedefini oluşturmaktadır. Yasaya göre polisin terör eylemini gerçekleştireceğinden şüphelendiği kişiler düzenli olarak karakola bildirim yapmak zorunda bırakılabilmektedir. Ayrıca terörist olduğu düşünülen kişi ve gruplarla herhangi bir kontağı da suç sayılabilmektedir. Yasa gereğince gözetim altında tutulanların ülkeden çıkışları yasaklanabilmektedir. Terör girişimi şüphesiyle gözetim altında tutulanlar belli bir bölgeye hapsedilebilmekte ve bölgeden çıkışları para cezasıyla cezalandırılmaktadır. Yukarıda sayılan bütün tedbirler polisin kendisi tarafından karara bağlanmakta ve yürütülmektedir. Bunların dışında şüpheli için mahkemeden karar çıkarılmak suretiyle ev hapsi de alınabilmektedir. Diğerlerinin yanında ev hapsini içeren son madde daha da tartışılmaktadır. Zira hiç suç işlememiş birinin özgürlüğünün sınırlandırılması durumlarını doğurabilmektedir.

Bu konudaki en çok itiraz edilen noktaların başında yasanın terör kavramını muğlak tanımlamasıdır. Hatta yasa sadece amaçlandığı iddia edildiği gibi radikal İslamcılar değil her türlü düzeni etkileme ve değiştirme faaliyetleri içindekileri hedefe koymaktadır. Bu nedenle yasanın genelliğinin her türlü protesto hareketi için büyük risk oluşturduğu düşünülmektedir. Bir diğer eleştiri noktası da yasanın eylemlerinin sonuçları hakkında bilinç sahibi olmayan çocuk ve gençlere de uygulanabilir olmasıdır.

Diğer taraftan yasanın polise verdiği yetkilerle birlikte kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı nitelikler taşıdığı iddia edilmektedir. Polisin mahkemelere tanınabilecek yetkileri idari olarak kullanabiliyor olması polisi devleti suçlamasını da getirmektedir.

Konuya İsviçre'nin uluslararası kamuoyunda insan hakları açısından prestij kaybı olarak bakanlar da bulunmaktadır. BM'nin birçok kurumsallığına ev sahipliği yapan İsviçre tarafsız bir özgürlükler ülkesi olarak tanınmaktadır. Hukukun mantığı zorlanarak gerçekleşmemiş bir suçun cezalandırılması sonuçlarını doğurabilecek bir yasa İsviçre demokrasisini sorgulanır kılmaktadır. Doğrudan demokrasinin haklar düzeni açısından zararlı olabileceğine kadar tartışmalar gitmektedir. Geçmişte minare yasağını da referandumla getiren İsviçre demokrasisi hakların garantisini sağlayamamaktadır.

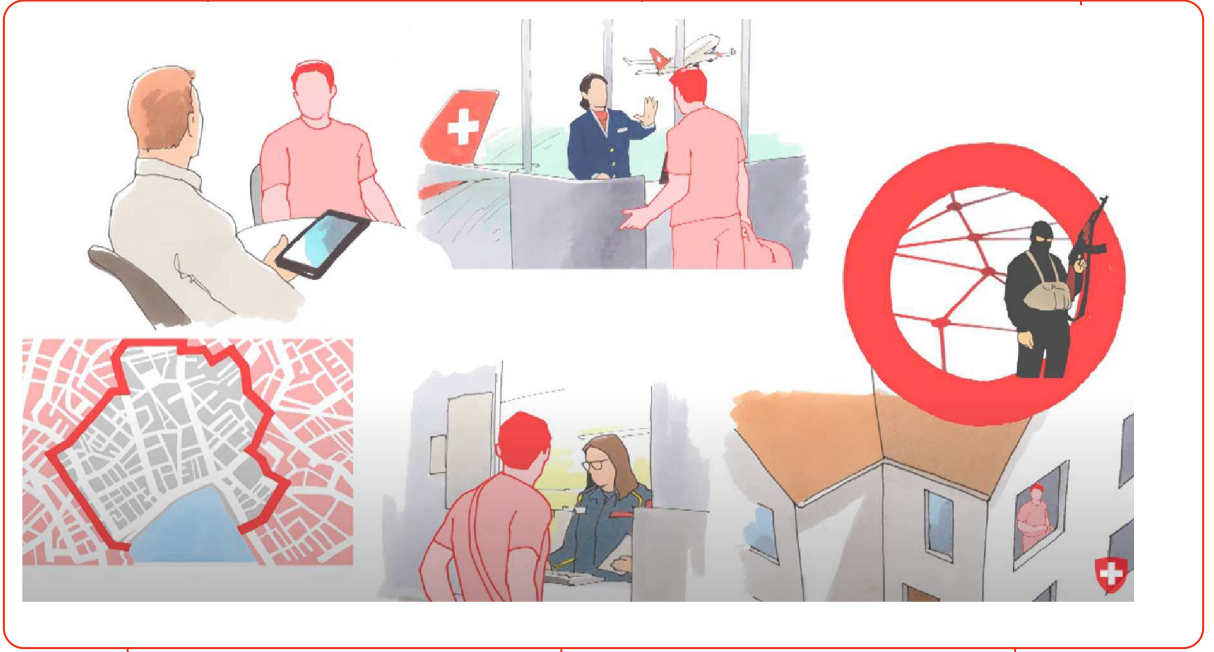
İsviçre'yi böylesi bir yasaya sürükleyen zihniyet terör açısından sıfır risk gibi imkânsızın hedeflenmesidir. Avrupa'daki terör saldırılarını ülkelerinde istemeyen İsviçreliler polisiye tedbirlerle terör eyleminin gerçekleşmeden önlenebileceğine inandırılmıştır. Yasanın kamuoyu açısından en kırılgan tarafı da burasıdır. Olası bir terör eyleminde güvenlik güçlerinin hiçbir mazereti kalmamıştır. Terörü yaşayan ülkelerin hafızasında bu durum hem gerçekçi değil hem de yönetilebilir değildir.

İsviçre'de Terör Şüphesi Bulunan Kişilere Yönelik Tartışılan Yaptırımlar

Opsiyon 1: Kişinin Terör
Örgütleriyle Bütün
Bağlantısını Kesmiş Olmasının
Kontrolü

Opsiyon 2: Şüpheliye Yurt
Dışı Çıkış Yasağı
Getirilmesi

Opsiyon 3: Terör
Şüphelileriyle Temasın
Durdurulması

Opsiyon 4: Şüphelinin
Belirlenen Sınırların
Dışına Çıkmasının
Yasaklanması

Opsiyon 5: Şüphelinin
Polise Gidip Düzenli
İmza Vermesi

Opsiyon 6: Şüpheliye Ev
Hapsi

YAKIN PLAN: İsviçre’de Bireysel Silahlanmaya Yönelik Düzenlemeler

İsviçre’de özel kişilerin silah ruhsatı alması Silahlar, Mühimmat ve Mermiler Hakkındaki Federal Kanunda düzenlenmektedir. Kanunun 4. maddesinde silahlar ayrıntılı bir şekilde tanımlanmaktadır. Kanunun 5. maddesinde ağır silahlar kategorisinde ifade edilebilecek silahların özel kişiler tarafından elde edilmesi ya da başkasına verilmesi yasaklanmaktadır. Özel kişiler Avusturya’ya benzer şekilde ancak hafif silahları edinebilmekte ve kanunun 8. maddesi uyarınca silah almak isteyen kişinin dilekçesinde sebebine yer vererek idareden silah alma izin belgesi talep etmesi gerekmektedir. 18 yaşını tamamlamayan, kendini veya 3. kişileri tehlikeye sokabileceğine ilişkin varsayım olması, hüküm giyenler ve kanunda sayılan diğer hallerde bu belge verilmemektedir. Kanunun 9b maddesine göre tek bir silah için verilen bu belge 6 ay geçerlidir. Ancak ilgili idare 3 ay daha uzatabilmektedir. Tek mermilik av tüfekleri, tek mermilik tavşan tabancaları, hava basıncı ile çalışan tabancalar, ses çıkartan tabancaları gibi kanunun 10. maddesinde sayılan silahlar için silah alma iznine ise gerek duyulmamaktadır. Silahların başkasına devredilmesi durumunda da kişiler yazılı sözleşme imzalayarak kimlik bilgileri ve silaha ilişkin özelliklere yer vermesi ve bu sözleşmeyi en az 10 yıl muhafaza etmesi gerekmektedir (md.11). Yüksek kapasiteli silahların elde edilmesi, ancak buna hakkı olanlara tanınmıştır. İlgili idare hakkı olanları 16/b uyarınca tespit etmektedir.

İsviçre’deki kanuni düzenleme Avusturya’daki gibi ayrıntılı olmasa ve özel kişilerin silah edinmeleri daha kolay görünse de özel kişilerin silah edinmesi idareden alacakları izne bağlıdır. Kanuna aykırı olarak silah elde eden ya da bulunduranlar hakkında kanunun 33. maddesi uyarınca suç ve cezalar öngörülmüştür. Suçun ağırlığına göre 3 ve 5 yıla kadar hapis cezası veya para cezası verilebilmektedir.

Avusturya'da özel kişilerin silah alabilmesi sıkı kurallara bağlanmış ve şartları taşıyanlar için B kategorisinde yer alan silahlar için en fazla 5 silah ruhsatı verilebilmektedir. İsviçre'de silah alabilmek için idareden izin alınması gerekmektedir. Her iki ülke de tabanca ve av tüfekleri gibi hafif silahlara izin vermektedir. Her iki ülkede de ruhsatsız silah ve mühimmat bulundurma suç olarak kabul edilmekte ve suçun ağırlığına göre hapis ve/veya para cezaları öngörülmektedir. Bazı aşırı sağcı grupların evlerinde silah depolarının çıkması, bunların serbestçe resmi yoldan silah elde etmemekte, daha çok kaçak olarak elde edildiğini göstermektedir. Avusturya'da ağır silahlar yasaklanmakta ve silah ruhsatı ise en fazla 5 silahla sınırlı tutulmaktadır. Dolayısıyla yasal yoldan silah deposu oluşturulmasına izin verilmemektedir. İsviçre'de de benzer bir durum bulunmaktadır. Bu ülkelerde kaçak silahlar konusunda ilgili merciler gerekli soruşturmaları ve kanunda öngörülen cezalar bağlamında yargılamaları yapmaktadır. Ancak özellikle Neonazi gruplar tarafından bu şekilde silah deposu oluşturabilmesi ve ilgili ülkelerdeki istihbarat ve emniyet güçlerinin bunu gözden kaçırmaması büyük bir zafiyettir. Bu silahlar o ülkelerde bulunacak yabancılara çevrilme potansiyelinin yanında ilgili ülkelerin iç barışını tehdit etmektedir. Dolayısıyla ilgili birimlerin bu tür grupları daha sıkı kontrol ve illegal silahlanmayla daha fazla mücadele etmesini gerekli kılmaktadır. Bu konularda yapılan hatalar demokratik toplum düzeninin bozulmasına neden olmaktadır. Maalesef bu tür silahlar Almanya'da 2020 yılında Hanau'da Türklerin de aralarında bulunduğu 9 kişinin ırkçı saldırıda öldürülmesinde kullanılmıştır. Benzer şekilde 2019'da Halle'de Neonaziler tarafından Sinagoga saldırı düzenlenmiş, akabinde dönerci hedef alınarak kişiler yaralanmıştır.

İSVİÇRE'DE NEFRET SÖYLEMİ ve SALDIRILAR 2021

İsviçre’de Müslümanlara veya diğer göçmen gruplara yönelik saldırıların başında ırkçılık ve nefret suçları gelirken Türk diasporası bunlara ek olarak PKK terör örgütünün saldırılarına da maruz kalmaktadır. Ülke genelinde 2021 yılında 6 saldırı medyada yer bulabilmiştir.

Tablo 1: Medya Taraması Sonucu Ulaşılan Saldırıları

Motivasyon	Sayısı	Saldırı Türü
PKK Terörü	3	Mülke Saldırı İşletmeye Saldırı Derneğe Saldırı
İrkçı	2	Şahsa Saldırı Nefret Söylemi
Dini	1	İşletmeye Saldırı

İrkçılık bağlamında İsviçre’nin sığınmacılara yaklaşımını ortaya çıkaran Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International), sığınma merkezlerinde güvenlik görevlileri tarafından sığınmacılara karşı gerçekleştirilen şiddet eylemlerinin endişe verici düzeyde olduğunu 2021 yılı mayıs ayındaki raporunda belirtmiştir. 32 kişi ile gerçekleştirilen mülakatlardan oluşan raporun başlığı “Sığınmacılara insan gibi davranılmasını istiyorum” şeklinde atılırken, yapılan görüşmeler sonucunda birçok istismar tespit edilmiş ve Af Örgütü yetkilileri İsviçre’nin sığınmacılara yönelik davranışlarından endişe duyduklarını ifade etmiştir.

Nefret suçlarının aşağıdaki tablo 2'de görüleceği üzere, özellikle son yıllarda ciddi bir artışa geçtiği görülmektedir. Polis tarafından kaydedilen nefret suçları 2018 yılında 158'den 2020 yılında 257'ye yükselmiştir. Ancak buna rağmen nefret suçlarından ceza alanların sayısında herhangi bir yükselme olmadığı da görülmektedir. Bunların sadece kaydedilebilen nefret suçları olduğu unutulmamalıdır. Gündelik hayatın hemen her kısmında nefret suçuna maruz kalan isimlerin şikâyet mekanizmalarına duydukları güvensizlik neticesiyle üzerine düşmediği, bu konuda etkin bir ceza mekanizmasının olmadığı gerekçesiyle dile getirmediği görülmektedir. Son yıllarda aşırı sağ grupların artan etkinliği ve İsviçre siyasetinin göçmenler ve Müslümanlar üzerinden ürettiği politikaların bir çıktısı olarak okunabilecek artan nefret suçları karşısında ceza oranında değişim olmaması, sorunun yapısal boyutuna işaret etmesi açısından önemlidir. Özellikle siyasette Müslümanları merkeze alan İslamofobik politika önerileri nefret söyleminin de arttığı dönemler olmaktadır. Bu bağlamda örneğin, 7 Mart 2021 tarihinde gerçekleşen kamusal alanlarda yüzünü örtme yasağına ilişkin referandumun yapıldığı günlerde Müslümanlara yönelik nefret dili siyasal ve sosyal hayatı domine etmiştir. Özellikle siyasilerin söylemlerinde Müslümanlar doğrudan hedef gösterilerek nefret suçunun öznesi haline gelmiştir. Bunun yanında İsviçre İslam Konseyi (Islamischen Zentralrates Schweiz-IZRS) gibi STK'ların sosyal ortamda dahi etkinlik göstermemesi adına siber saldırı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2: Polis Tarafından Kaydedilen Nefret Suçu Sayıları

	Nefret Suçu Sayısı	Nefret Suçundan Ceza Alanların Sayısı
2020	257	52
2019	228	49
2018	159	56
2017	179	50
2016	164	50

Son yıllarda nefret suçlarının gerçekleştirildiği ortamlar gündelik hayatın dışarısına çıkarak çevrimiçi medya ortamlarına da yansımıştır. Çok çeşitli tartışma platformlarında ve internet sitelerinde kullanıcıların nefret söylemini kolay bir şekilde yaygınlaştırdığı görülmüştür. Zaten pandemi döneminde aşırı sağcı ve İslamofobik grupların çevrimiçi mecrada gerçekleştirdiği saldırıların artışa geçtiği bilinmektedir. Bu bağlamda özellikle yukarıda da görüldüğü gibi Müslümanlara ait sivil toplum kuruluşları veya göçmen ofisleri hedef alınmaktadır. Örneğin, Bässlergut Federal İltica Merkezi çalışanının aylardır e-posta ve telefon üzerinden tehditler aldığı uzun bir aranın ardından kendisinin ifade etmesiyle ortaya çıkarılmıştı.

Tüm bunlara ek olarak İsviçre’de yaşayan Türkler bir de PKK terör örgütünün saldırılarına maruz kalmaktadır. İsviçre tarafından terör örgütü olarak tanınmayan PKK, çeşitli STK’lar ve organizasyonlar aracılığıyla İsviçre içerisindeki etkinliğini arttırırken diğer yandan da Türk derneklerine ve işletmelerine yönelik saldırılar da gerçekleştirmektedir.

Özellikle bu yıl yaşanan gelişmeler İsviçre’nin PKK saldırılarına yönelik herhangi bir önlem almadığını ve saldırıların vahim bir boyuta ulaştığını göstermektedir. Bu serbestiyetin ileride daha da vahim sonuçlara gebe olduğunu söylemek kehanet olmayacaktır.

Haber 1 ve 2

Motivasyon	PKK Terörü
Saldırı Türü	Mülke Saldırı
Hedef	Türk
Tarih	18.03.2021

İsviçre Türk Toplumu Başkanı Şeref Yıldız'ın evine 3 kişi tarafından saldırı gerçekleştirildi. Son iki yıldır beşinci kez saldıran terör örgütü mensupları evin önündeki arabalara da zarar verdi. Şeref Yıldız ve ailesi saldırı sonrasında 18 yıldır oturdukları evden artan saldırılardan dolayı çıkacağını bildirdi.

Motivasyon	PKK Terörü
Saldırı Türü	Derneğe Saldırı
Hedef	Türk
Tarih	04.05.2021

Rümlang'daki İsviçre Türk Toplumu'nun merkez binası posta kutusuna 29 Nisan tarihinde PKK tarafından patlamaya hazır halde bomba koyuldu. Türk Toplumu başkanı Şerif Yıldız tarafından anlaşılan saldırı sonrasında polise haber verildi. Yetkililer bombanın gerçek ve patlamaya hazır olduğunu bildirdi. Saldırının yine PKK sempatanları tarafından gerçekleştirildiğinden şüpheleniliyor.

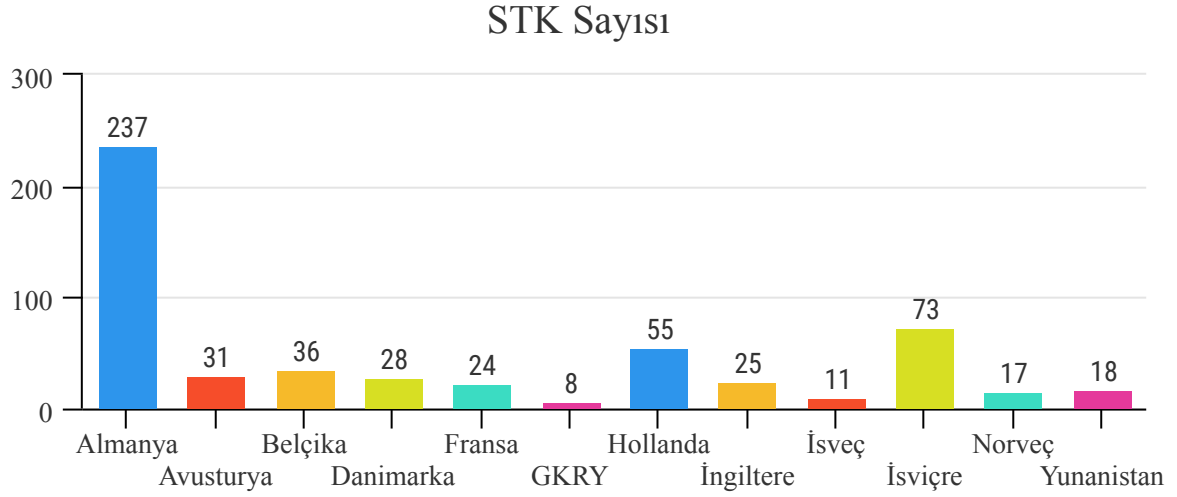
Motivasyon	PKK Terörü
Saldırı Türü	İşletmeye Saldırı
Hedef	Türk
Tarih	29.05.2021

Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Avrupa Bölge Komitesi üyesi Suat Şahin'in İsviçre'nin Olten şehrindeki fabrikasına 24 Mayıs'ta PKK terör örgütü üyeleri tarafından kimyasal saldırı gerçekleştirildi. Güvenlik kameralarını boyayarak girdikleri fabrikanın çeşitli yerlerinde terör propagandası içeren yazılar yazıldı. Kimyasal saldırı sonrasında içerdeki işçiler rahatsızlandı. Olayın ardından içerisinde polis ve itfaiyenin de bulunduğu yaklaşık 25 kişilik ekip inceleme yaptı.

Avrupa’nın birçok noktasında sivil görünümlü dernekler veya kuruluşlar aracılığıyla PKK ve iltisaklı grupların rahatlıkla eylemler ve saldırılar gerçekleştirdiği bilinmektedir. Her ne kadar Avrupa Birliği’nde (AB) yasaklı olsa da buna rağmen neredeyse hiçbir ülke tarafından baskı altına alınmayan ve faaliyetleri görmezden gelinen PKK’nın Avrupa’yı bu anlamıyla bir operasyon merkezi olarak kullandığı görülmektedir. Avrupa’da yürütülen faaliyetler ile (insan, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, fuhuş, haraç, fidye ve bağışlar vd.) örgüte finansal ve lojistik destek sağlanmaktadır. Bu faaliyetlerini de daha çok “Kürt dernekleri” gibi legal olarak tanımlanmış organizasyonlar üzerinden gerçekleştirmektedirler. Burada dernekler aynı zamanda politizasyon ve sosyal baskı aracı olarak işlev görmekteler. Örgüte adam devşirmenin ilk adımlarından birini bu dernekler oluşturmaktadır. Kürtler arasında derneklere üye olmayanlarsa sosyal ve fiziksel baskılara maruz kalarak dışlanmaktadır.

PKK’nın Avrupa içerisinde aşırı sol gruplarla da ilişkisi olduğu bilinmektedir. Bu gruplarla ilişkilerini derinleştirerek kendilerini ilgili ülkelerin kamuoyunda meşrulaştırırken diğer yandan siyasetçilerle kurdukları ilişkilerle Türkiye aleyhinde sosyo-politik düzlemde kazanım elde etmektedirler. Nitekim Suriye iç savaşıyla birlikte PKK’nın Suriye ayağı olarak faaliyet gösteren PYD-YPG, DEAŞ ile mücadele kisvesi altında “özgürlük savaşçıları” olarak görüldü ve bu sayede Avrupa kamuoyunda kendine daha fazla alan açtı. PKK, özgürlük için mücadele söylemi etrafında Avrupa’da çeşitli siyasetçiler ve sol gruplarla ilişkilerini daha meşru bir zemine taşımaya çalıştı ve yeni bir isim etrafında kamuoyu algısını da etrafında toplayarak gündemde yer tutan PYD-YPG üzerinden söylemini yaygınlaştırdı. Bu algının rüzgârını arkasına alan PKK, DEAŞ’a karşı mücadele temasını merkeze aldığı birçok eylem ve faaliyetiyle kamuoyunda kendi reklamını yapmış ve bu sayede meşruluğunu kuvvetlendirmiştir. Nitekim PKK AB tarafından yasaklıyken PYD-YPG için böyle bir yasak söz konusu bile değildir.

AB’den farklı olarak İsviçre’deyse durum daha da farklıdır. İsviçre PKK’yı terör örgütü olarak tanımamaktadır. Bu durum PKK’nın etkinliğini daha da arttırmasına olanak sağlamaktadır. Nitekim bir araştırmaya göre PKK ile iltisaklı en az 73 tane dernek, federasyon vb. kurum olduğu görülmektedir. İltisaklı kurumlar İsviçre içerisinde medyadan üniversiteye siyasetten kültürel faaliyetlere kadar birçok farklı noktada örgütlenerek varlığını devam ettirmektedir. Nitekim bu sayılara göre İsviçre, Avrupa içerisinde Almanya’dan sonra en çok PKK ile iltisaklı kurum barındıran ülkeler arasında ikinci sırada yer almaktadır.

Kaynak: Bayraklı vd. (2019). “Avrupa’da PKK”. Avrupa’da PKK Yapılanması içinde (Ed. Enes Bayraklı, Hasan Basri Yalçın, Murat Yeşitaş), Seta Yayınları, 2019, s.18.

Nitekim İsviçre siyasetinin alan kazandırması neticesinde sivil toplum derneği gibi örgütlenen PKK/YPG iltisaklı kurumların sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu kapsamda yine 2021 yılında Cenevre’de “Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi Temsilciliği” adı altında açılan temsilcilik için Türkiye Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamayla izahat istenmiş ve bu örgütlerin, bulundukları ülkeleri hedef almadıkları için serpilmesine müsaade etmenin zararlarından bahsedilmiştir.

Bunlara ek olarak son yıllarda yaşanan gelişmelerle İsviçre’nin PKK/YPG iltisaklı kişi ve derneklere sadece alan kazandırmadığı aynı zamanda yardım da ettiği gündeme gelmektedir. Başkent Bern’de 2019 yılında yaşanan olay neticesinde muhbir olduğu iddiasıyla saatlerce işkence edilen pizzacının zanlılarından biri iddiaya göre İsviçreli yetkililerin yardımıyla yurtdışına kaçmıştır. Kaçırılan ismin PKK’nın üst düzey kadrolarında yer aldığı ve işkence biriminin başında yer aldığı da ifade edilmektedir.

İsviçre Türk Toplumunun (İTT) Başkanı Şeref Yıldız'ın evi terör örgütü PKK yandaşlarınca son iki yılda beşinci kez saldırıya uğradı. **Kaynak:** Anadolu Ajansı.

PKK, uzun yıllardır alan kazandığı İsviçre'de bir taraftan örgüt içi işkence birimleri kuracak kadar ileri gidebilirken diğer taraftan Türklere ve Türk derneklerine, camilere, büyükelçiliklere ve konsolosluklara yönelik saldırılarını da devam ettirmektedir. Ancak son yıllarda bu saldırılarını daha da arttırmış ve hedefini iş adamlarına çevirmiştir. Bu anlamıyla sadece son iki yılda iş adamlarına yönelik onlarca saldırı gerçekleştirilmiştir. Örneğin İsviçre Türk Toplumu Derneği başkanı Şeref Yıldız'ın evine iki yıl içerisinde toplam beş kez saldırı düzenlenmiştir.

PKK İsviçre'de saldırılarını arttırırken saldırı türlerini de çeşitlendirmekte ve büyük infiale varacak şekilde saldırı girişimlerinde bulunmaktadır. 2021 Nisan ayında İsviçre Türk Toplumu Derneği merkez binasının posta kutusunda patlamaya hazır bir şekilde bomba bulunmuştu. Başkan Şeref Yıldız'ın posta kutusunun kapağının açık olması nedeniyle fark edebildiği bombalı saldırı PKK'nın büyük çaplı saldırılar gerçekleştirebileceğine dair önemli bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine 2021 Mayıs ayında Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Avrupa Bölge Komitesi üyesi Suat Şahin'in Olten şehrindeki fabrikasına yönelik kimyasal saldırı düzenlenmiştir ve burada çalışan işçiler rahatsızlık geçirerek hastaneye kaldırılmıştır.

PKK yandaşlarının iş adamı Suat Şahin'in fabrikasına gerçekleştirdiği kimyasal saldırıda fabrikanın çeşitli yerlerinde terör propagandası içeren yazılar da bulundu. **Kaynak:** Anadolu Ajansı.

Sözün özü PKK ve iltisaklı gruplar İsviçre içerisinde kamuoyundan aldıkları destekle birlikte Türk vatandaşlarına ve özellikle kamuoyunda etkili olabilecek iş insanlarına, STK'lara ve resmî kurumlara yönelik saldırılarını arttırmaktadır. Bu noktada İsviçre otoritelerinin bunu engellemesinin yolu PKK'yı terör örgütü olarak listelemesinden ve ardından bu saldırıları engelleyecek yasal/yapısal ortamı hazırlamasından geçmektedir.

Haber 4

Hak Türü:	Din ve Vicdan Özgürlüğü
Fail:	Hür Demokrat Parti (FDP)
Mağdur:	Müslüman Toplum
Tarih	25.03.2021

Free Democratic Party (FDP) üyesi Adrian Schoop tarafından hazırlanan gensoruda Müslüman Derneği'ne militan radikal grupların sızdığı düşünülerek İslam düşmanlığı içeren ifadeler yer aldı. Ayrıca, Aargau'daki Müslümanların faaliyetleri belgelemeye yönelik kantonal düzeyde bir görev gücü kurulmasını önerdi. Buna karşılık hükümet ise ulusal düzeyde güvenlik fonksiyonu olmayan ancak İslam konusunda araştırma yapacak uzmanlardan oluşan bir görev gücünün kurulmasını destekleyeceğini açıkladı.

Minare yasağı kararı ile bilinen İsviçre, bu yıl diğer Avrupa ülkelerinde de daha önce tartışılan “burka” konusunu gündeme getirerek burka, peçe vb. kıyafetlerin yasaklanmasına ilişkin bir referanduma gitti ve halkın büyük çoğunluğu yasak kararını kabul etti. Uzun yıllardır bu kararlar gibi hem kantonal hem de ulusal düzeyde kurumsal anlamda İslamofobik adımlar atılırken diğer taraftan da gündelik hayat çeşitli aktörlerce İslam tehdidi veya Müslümanların zararları gibi konularla sürekli “diri” tutulmaya çalışılmaktadır. Böylece aşırı sağ ve liberal aktörlerce yoğun bir şekilde araçsallaştırılan Müslümanlar gündemde bir şekilde olumsuz anlamda yer bulurken tartışmalar da bitmek bilmemekte ve Müslümanlar sürekli bir şekilde radikalizm, aşırıcılık, hoşgörüsüzlük vd. gibi bağlamlarda tartışılmaktadır. Tüm bu tartışmalar ve olumsuz hava neticesinde yeni öneriler de gün yüzüne çıkmaya başlamaktadır. Zaten uzun yıllardır Avrupa kamuoyunda da gündeme gelen Müslümanların faaliyetlerinin izlenmesine ilişkin talepler bu yıl Aargau kantonunda FDP meclis üyesi tarafından da gündeme getirildi ve buna ilişkin kantonal düzeyde “İslam Görev Gücü” (Islam-Taskforce) kurulması istendi. Aargau hükümeti tarafından da kabul edilen öneri için ulusal düzeyde bir görev gücü kurulmasına ilişkin kampanya yürütüleceği kararlaştırıldı.

Liberal ve sağ aktörler İslam’a ve Müslümanlara yönelik çeşitli İslamofobik düşünce ve önerileri kanton veya ulusal meclislerde sık sık gündeme getirmektedir. Bu durum neticesinde Müslümanlar ve İslam belli meseleler etrafında tartışılmakta ve savunma mekanizması içerisinde kalmaktadır. Kamuoyunda da sıklıkla karşılaşılan ve İslam görev gücünün temel gerekçesi olarak sunulan stereotipleşmiş fikirler arasında; “Kurân’ın hoşgörüsüzlüğü ve nefreti körüklediği, Müslümanların ve özellikle de gençlerin camiler aracılığıyla radikalleştiği ve DEAŞ’a katıldığı, camilerin ‘Müslüman Kardeşler’ ideolojisi etrafında toplandığı, Kuveyt, Katar, Suudi Arabistan veya Türkiye gibi ülkelerin bunlara destek verdiği, fon aktardığı, imamların Türkiye’den geldiği ve ajanlık yaptığı...” gibi ilgisiz ve mesnetsiz birçok şey bulunmaktadır. Bunlar gibi onlarca konu üzerinden tartışılan İslam ve Müslümanlar bu yolla kriminalize edilerek izlenmesi gereken faaliyetler yürüten kurum ve kişiler arasında yer almakta ve ulusal düzeyde bir anlamıyla güvenlik tehdidi olarak kodlanmaktadır.

Kaynak: Tagblatt

İslam görev gücüne yönelik talep de yukarıdaki söylemler neticesinde ortaya çıkmakta ve bu gündemler etrafında konuşulmaktadır. Görev gücünün temel misyonu bir grup uzmanın zaten güvenlik sorunu olan Siyasal İslam yani Müslümanlar üzerinde araştırma yapması ve bunları raporlayarak ulusal düzeyde eğitim, kültür ve güvenlik kurumları ile paylaşması şeklinde anlatılmaktadır. Aslında bir fişleme raporu olacak bu araştırmalar neticesinde İslam ve Müslümanlar daha da “çerçeveselenecektir”. Nihayet bu uzman araştırma grubunun bir güvenlik yetkisi olmayacağına dair bir “lütuf” da sunulmaktadır. “Şimdilik” bu yönetime başvurulmaması İslamofobik iklimin bu derece etkisini gösterdiği bir toplumda her an böyle bir yetkinin kazanılabileceğini görmezden gelmemize müsaade etmemelidir. Her ne kadar şu an bu durumu ilgili anayasal mekanizmalar engellese de “inceleme nesnesi” olarak Müslümanlar ilerleyen yıllarda bu tür sorunlarla sık sık karşılaşacak ve faaliyetleri potansiyel güvenlik sorunu olarak görülecektir.

İsviçre kamuoyunda zaten uzunca bir süredir İslamofobik söylemler hâkimiyetini sürdürmekteyken ve bunun neticesinde yaratılan korku iklimiyle birlikte daha ileri gidecek adımları atabilmek hiç de zor değildir. Bugün yarım milyona yakın Müslümanın bulunduğu İsviçre’de Müslümanların denetlenmesine ve izlenilmesine yönelik talepler aslında yeni bir İslamofobik boyut açarak krizi daha da derinleştirmekten başka işe yaramamaktadır. Bu İslamofobik gözetim mekanizması aracılığıyla zaten “Avrupa değerleri” etrafında tartışılan Müslümanların her türlü faaliyetleri de bu değerler karşısında ulusal tehdit unsuru olarak görülecektir.

YAKIN PLAN: İslamofobi, Ayrımcılık ve İrkçilik Açısından İsviçre'de 2021 Yılı

İsviçre'de minare inşaatı yasağı ve Burka yasağının hayata geçirilmesinde ciddi rolü olan 2006 yılında hayata geçirilen “Egerkinger Komitee” (Egerkinger Komisyonu) dur. İsviçre medeni kanununa göre oluşturulan komisyon, aralarında pek çok aşırı sağcı politikacı, avukat ve meşhur kişiyi barındırmakta ve geniş bir halk desteği almaktadır. Komisyonun temel amacı, kuruluş tüzüğünde “İsviçre'nin İslamlaşmasına karşı mücadele etmek” olarak yer almaktadır. Komisyonun İsviçre demokrasisi ve yönetimi üzerinde etkisi gittikçe artmakta, İsviçre'de İslamofobi ve İslam karşıtlığının artmasında ciddi görev almaktadır. 2021 yılında gerçekleşen Burka giymenin yasaklanmasına ilişkin halk oylamasının hayata geçirilmesinde de bu komisyon başrolü oynamıştır. Komisyon halen faaliyetlerine devam etmekte, İsviçre'de İslamofobinin ve İslam karşıtlığının yayılmasında, gündemde tutulmasında önemli bir rol üstlenmekte ve siyasi iradeyi baskı altında tutmaktadır.

Artan İslamofobi yanında, İsviçre'de 2021 yılında ayrımcı, ırkçı ve yabancı düşmanlığı olaylarında da artış görülmüştür. İsviçre'de “Die Eidgenössische Kommission gegen Rassismus (EKR)” (2022) kurumunun Nisan ayı başında yayınladığı raporda, ırkçılık olaylarının pandemi dönemine rağmen 2020 yılına göre önemli bir artış gösterdiği belirtilmektedir. Rapora göre 2021 yılında ırkçı saldırıya maruz kalan mağdurlar için oluşturulan danışma merkezlerine toplamda 630 saldırı olayı bildirilmiştir (islamiq.de, 2022).

Raporda (EKR, 2022) olayların meydana geldiği alanlar olarak, sırasıyla kurumlar ve ticari şirketler, devlet daireleri, kamusal alanlar öne çıkmaktadır. İlk sırada yer alan kurumlar ve ticari şirketler açısından meydana gelen olayların detayına bakıldığında ilk sırada mağdurların iş yerlerinde ırkçı saldırıya maruz kaldığını, ikinci sırada ise eğitim kurumlarının geldiği görülmektedir. İrkçi eyleme maruz kalınan olaylarda ikinci sırada yer alan devlet dairelerine baktığımızda, sırası ile idari birimler, polis, sosyal hizmetler, Adliye ve ceza infaz kurumları gelmektedir (EKR, 2022: 12-13).

İrkçılığın ve ayrımcılığın hedefinde olan grup ve fikirlere bakıldığında, ilk üç sırada, yabancı düşmanlığı, siyahlara karşı ırkçılık ve İslam karşıtı ırkçılık öne çıkmaktadır. Siyahlara yönelik ırkçılık en çok eğitim kurumlarında ve iş yerlerinde gerçekleşirken, Müslüman karşıtı ırkçılık ise en çok, işyerinde ve poliste karşılaşılmaktadır (EKR, 2022: 16).

Rapor dikkatle incelendiğinde, İsviçre’de ırkçılık ve ayrımcılığın gittikçe ana akım bir fenomene dönüştüğü, ırkçı ve ayrımcı olayların vuku bulduğu yerlerin artık devlet kurumları olduğu ve kurumsal bir ırkçı ve ayrımcılık fenomeninin devlet kademelerinde artık yerleştiğini söylemek mümkündür.

Ademović-Omerčić, N. (2021). Islamophobia in Switzerland: National Report 2020. İçinde E. Bayraklı ve F. Hafez (Eds.), European Islamophobia Report 2020. Leopold Weiss Institute.

Baumann, M. ve Stolz, J. (2007). Eine Schweiz – viele Religionen, Risiken und Chancen des Zusammenlebens. Bielefeld.

Bayraklı, E., Yalçın, H. B. ve Yeşiltaş, M. (2019). Avrupa’da PKK. İçinde M. A. Memmi (Ed.), Avrupa’da PKK Yapılanması. SETA.

Beyeler, S. ve Suter-Reich, V. (2009). Sichtbarkeit von Inkorporationsbedingungen, Ein Vergleich Muslimischer Bauvorhaben in der Schweiz, Tsantsa, Nr.14, 141-146.

Dilbirliği, M. (2020). Avrupa'da Din ve Vicdan Özgürlüğü. Adalet Yayınevi.

Hägler, F. (2021, Mart). Der Einfluss des Islam im Kanton wirft Fragen auf: Der Aargau setzt sich für eine Taskforce auf Bundesebene ein, Tagblatt. <https://www.tagblatt.ch/aargau/kanton-aargau/muslime-hassprediger-dubiose-finanzstroeme-und-radikale-gruppen-aargau-setzt-sich-fuer-eine-islam-taskforce-auf-bundesebene-ein-ld.2118367> (Erişim: 26.04.2022)

Islamiq.de (2022). Schweiz, Studie: Pandemie hat zu Anstieg von Rassismus geführt. <https://www.islamiq.de/2022/04/26/schweiz-pandemie-hat-zu-anstieg-von-rassismus-gefuehrt/> (Erişim: 26.04.2022)

Sarıbaş, M. ve Demir, N. (2020). İsviçre’de Yaşayan Türk Çocuklarının Ana Dili Eğitiminde Karşılaştıkları Problemlerin İncelenmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 18(2), 874-892.

İSVİÇRE HAK VE ÖZGÜRLÜKLER 2021 KRONOLOJİ

TARİH	HAK TÜRÜ	AÇIKLAMA
31.12.2020	KÖTÜ MUA. ve İŞKENCE YASAĞI	Ticino Kantonu'nun Lugano şehrinde 4 Polis memuru Irak vatandaşı bir kişiyi yakalamak istedi. Polis memurlarının yumruklar ve tekmelerle şüpheliye kötü muamele ettiği sosyal medyada dolaşan video ile ortaya çıktı. İki polis memuru, olayı telefon ile görüntü alan şahitleri engellemeye çalıştı. Lugano Polisi, sosyal medyaya düşen polis memurlarının görüntülerinin şiddete benzer içerik oluşturduğunu açıkladı. Lugano şehir polisi videonun öncesi ve sonrası gözüküyor açıklamasında bulundu.
19.1.2021	ADİL YARGILANMA	İsviçre'nin Cenevre kentinde dilendiği gerekçesiyle hapis cezasına çarptırılan Roman dilenci, AİHM tarafından haklı bulundu ve savunmasız bir kişinin orantısız bir şekilde cezalandırılmasından ötürü bu durum İnsan hakkı ihlali olarak değerlendirildi. Dilenciye küçük miktar tazminat ödenmesi hükmedildi.
20.1.2021	SAĞLIK HAKKI	Basel kentinde hastaneye giden hem İsviçre hem Türk vatandaşı olan çift, hemşire ve doktorlar tarafından muayene edilmeyerek hastaneden kovuldu. Eşinin Almancası iyi olmadığı için yardımcı olmak isteyen Türk vatandaşı Fazlı Güler ile hemşireler ve hastane arasında tartışmalar yaşandı ve gerekli tedavi sağlanmadan hastaneden kovuldular.
22.1.2021	SİĞİNMA HAKKI	İnsan Hakları Örgütleri ve Göçmen STK'lar İsviçre'nin sığınma başvuruları reddedilen göçmenleri 27 Ocak'ta Etiyopya'ya sınır dışı edeceğini söylemesine karşı bildiri yayınladı. Sınır dışı edilecek olan göçmenler tutuklandılar. Özellikle Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed'in yönetime gelmesiyle artan etnik ve politik gerginliğe vurgu yapılırken, Etiyopya'nın Afganistan'dan sonra en

		tehlikeli bölge olduğu da belirtildi. Sınır dışı edilecek sığınmacılar Etiyopya'ya geri dönmeyi kabul etmediler.
29.1.2021	ADİL YARGILANMA	Resmi ismi “Terörizm ile Mücadelede Polis Önlemleri” olarak belirtilen yasa kapsamında devlete karşı eleştiriler bile suç unsuru sayılabilecek ve bu eleştiriler terör eylemi olarak değerlendirilecek. Terör eylemi içermeyen suçların da bu kategoride değerlendirilmesine imkân sağlayan yasaya göre hangi eylemin terör eylemi olacağını polis memurları kararlaştıracak. Avrupa'da yükselen aşırı sağ ve İslamofobik atmosfer dikkate alındığında polis memurlarının bu yetkiyi kötüye kullanması çeşitli hak ihlallerini de ortaya çıkaracaktır. Bu yasaya göre 12 yaşını doldurmuş reşit olmayanlar dahi terör eyleminden sorumlu tutulabilecek. Yasaya yönelik sert eleştirilerden sonra Gençlik teşkilatları tarafından toplanan gerekli imzalar sonucu yasanın referanduma taşınması bekleniyor.
22.2.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Federal İrkçılık Komisyonu "burka yasağına evet" girişimini eleştirerek bunun ayrımcılık olduğunu belirtti. Komisyon, Federal Anayasa ve ona dayalı mevzuatın hiç kimsenin din, dil, ırk, yaşam tarzı vd. sebeplerden dolayı ayrımcılığa maruz kalamayacağını ve buna yönelik haklarını güvence altına aldığını ifade ederken burka yasağının kadınların kamusal alandan dışlanmasına sebebiyet vereceğini ifade etti. Bu kararın kadınları ya dinlerinden vazgeçme ya da otoritelerin baskısından korkarak yaşama ikilemiyle karşı karşıya bıraktığını ve kadınlara yönelik ayrımcılık yasağını çiğnediğini ifade etti.
22.2.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Federal İstatistik Dairesi Kadın ve Erkekler arasındaki maaş farkının %19 erkekler lehine olduğunu açıkladı. Sektörlere göre farklılık gösteren bu oranın yapısal sebepleri olduğu açıklandı. Eğitim seviyesi, hizmet süresi, yaş, yöneticilik pozisyonu gibi yapısal şartların ilk sırada geldiği

		belirtilirken ücret düzeyine göre eşit olmayan cinsiyet dağılımı tespit edildi. Küçük firmalarda açıklanamayan maaş farklılıklarının daha belirgin olduğu ve şirketteki hiyerarşik seviyeye göre oranların değiştiği belirlendi.
7.3.2021	DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ	İsviçre Halk Partisi tarafından sunulan öneri ile referanduma giden İsviçre'de kamusal alanlarda burka ve nikab giyme yasaklandı. Referandum %51.21 ile kabul edildi. İsviçre de Fransa, Avusturya, Bulgaristan, Belçika ve Danimarka gibi peçenin yasak olduğu ülkeler grubuna katıldı.
7.3.2021	KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI	Zürih kantonunda yapılan referanduma göre Zürih seçmenlerinin çoğunluğu sosyal dedektiflere yönelik düzenlemeye evet dedi. %68'lik bir oranla referandumdan geçen düzenlemeye göre sosyal dedektifler artık etrafta gezinerek bilgi toplayabilecek. Referandumun hem sağ ve sol kanat partiler hem de yeşiller tarafından desteklenmemesine rağmen %68 oranında evet ile sonuçlanması şaşırtıcı bulundu. Değişiklik sosyal dedektiflere izinsiz ev basma veya GPs takibi gibi haklar sağlamasa da sosyal hayatta temel hak ve özgürlükleri baskı altına almaktadır.
7.3.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Zürih kantonunda yapılan başka bir referandumdaysa polis artık medya raporlarında şüphelilerin uyruklarını belirtecek. Artık polis raporlarında muhtemel şüphelilerin uyruklarının belirtilecek olması durumu suçu belli etnik kimliklere yüklerken ve buna ilişkin ön yargıları güçlendirirken aynı zamanda onu sosyal bağlamından da kopartmaktadır. Dolayısıyla toplumdaki yabancı düşmanlığını körükleyecek ve temel insan hakkı ihlallerine sebebiyet verecek bir düzenlemedir.

7.3.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Zurihte yapılan referandum neticesinde İsviçre Halk Partisi (SVP) tarafından önerilen başka bir uygulamaysa %44 oranında evet ile yürürlüğe girmedi. Bu öneride polisin muhtemel suçluların herhangi bir göçmen geçmişine sahip olup olmadığının da belirtilmesi istenmekteydi. Doğrudan göçmenleri hedef gösteren bu önerinin %44 oranında evet ile sonuçlanması ise temel insan hakları noktasında endişe uyandırmaktadır.
9.3.2021	ÖRGÜTLENME VE TOPLANTI ÖZGÜRLÜĞÜ	Dünya kadınlar günü kutlamalarında polis tarafından kadınlara yönelik şiddet gözlemlendi. Barışçıl Kadınlar Günü mitinginden sonra, Basel polisi reşit olmayan kızları kontrol etmeye geldiğinde boyun eğmedi. 14 yaşındaki bir çocuk kelepçeli olarak götürüldü.
16.3.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Comparis adlı şirketin yaptığı araştırmaya göre İsviçre'de otomobil sigorta primlerinde Balkan ülkelerinden gelenlerin İsviçre vatandaşlarına göre %60 daha fazla prim ödediği görüldü. Türk vatandaşlarının da ortalama %57 daha fazla prim ödediği görülmektedir. Bireysel sigortacılar yabancılardan neredeyse iki kat daha fazla ücret aldığı tespit edildi.
20.3.2021	YAŞAMA HAKKI	İsviçre'de 2021 yılının ilk 11 haftasında en az 10 kadının öldürüldüğü bildirildi. Bu rakamlar geçen yıla göre kadın cinayetlerinin iki kat arttığını gösteriyor. Geçen seneki rakamlar 2020'nin tamamında, 16 kadın cinayeti ve beş girişim olmuştur. Aile içi şiddet nedeniyle her iki haftada bir bir kadının öldürüldüğü bilinmektedir. Bu cinayetlerin sebebi Koronanın etkileriyle evde uzun süre kapalı kalmak içgüdü olarak cinayete meyilli olduğu düşünülmektedir.

20.3.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	İsviçre'nin Suva adlı Ulusal Kaza Sigorta Fonu sistemi şirket içindeki 800 işçinin ya sözleşmesini yenilemekten vazgeçmeli ya da kendi rızası ile işten ayrılması hakkında açıklama yaptı. BLICK'ın Suva'dan dahili belge aldığı bilinmektedir. Bu açıklama İsviçre'deki çoğu işçiyi etkilemektedir. İşçiler bu dönüşüm sözleşmesini imzalamadıkları takdirde işten ayrılmak zorunda kalacaklar. Bunu yanında birçok kadın işçi terfi konusunda mağdur ediliyor.
25.3.2021	DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ	Free Democratic Party (FDP) üyesi Adrian Schoop tarafından hazırlanan gensoruda Müslüman Derneği'ne militan radikal grupların sızdığı düşünülerek İslam düşmanlığı içeren ifadeler yer aldı. Ayrıca, Aargau'daki müslümanların faaliyetleri belgelemeye yönelik kantonal düzeyde bir görev gücü kurulmasını önerdi. Buna karşılık hükümet ise ulusal düzeyde güvenlik fonksiyonu olmayan ancak İslam konusunda araştırma yapacak uzmanlardan oluşan bir görev gücünün kurulmasını destekleyeceğini açıkladı. Sicili olmadan ve sınava girmeden çalışan imamlar yerine "İslam Görev Gücü" ile bu konuda raporlama yapılması bekleniyor.
17.4.2021	KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK	Aargau kanton polisi yabancılara karşı ayrımcı muameleleri ile gündemde. Özellikle Doğu Avrupa ve Balkanlardan gelenlere karşı hukuk dışı tutuklamalar yaptığı tespit edilen kanton polisi hakkında bir şey yapılmadığı görüldü.
19.4.2021	ADİL YARGILANMA	2019 yılındaki Christchurch katliamını örnek aldığını ifade ederek İsviçre'deki Müslümanlara yönelik saldırı planladığını ifade eden 17 yaşındaki gencin, sosyal medyada saldırı yapacağına dair

		paylaşımlarda bulunması üzerine iki kez tutuklanmasına rağmen hapishaneden kaçtığı bildirildi. Teröristin şu an yeni bir saldırı planı yapıp yapmadığı belli değil.
24.4.2021	KÖTÜ MUA. ve İŞKENCE YASAĞI	Devlet Göç Ofisi başvurusu reddedilen sığınmacıların korona testi yaptırmadığı için sınır dışı edilemediğini ifade ediyor. Zorla korona testi yaptırılmasına yönelik tartışmalarda SVP zorla test yaptırılmasına ilişkin yasal zemini hazırlamayı planlıyor. İnsan hakları örgütleri zorla test yaptırılmasını "insanlık dışı muamele" olarak tanımlıyor. Korona testini reddederek sınır dışı edilmekten kaçındığı söyleniyor.
3.5.2021	YAŞAMA HAKKI	İsviçre, şehirlerinin sokaklarında evsizliğe sıfır tolerans politikası izlemesi üzerine Basel’de göçmen ofisi tarafından evsizlerin Avrupa’da herhangi bir kente gitmesi için 20 İsviçre Frangı para yardımı yapılacağı belirtildi. Buna göre evsizler bir müddet İsviçre’ye dönmeyeceğine ilişkin sözleşme imzalayacak ve şehri terkedecek. Evsizlere karşı sıfır tolerans politikasıyla hareket eden İsviçre’de dilencilik yaptığı gerekçesiyle 2014 yılında para cezasına çarptırılan kadın 2021 Ocağında AIHM tarafından mahremiyet hakkının ihlal ettiği gerekçesiyle haklı bulunmuş ve kadına manevi tazminat ödenmesine hükmedilmişti.
12.5.2021	DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ	Genova kantonu Vernier belediye meclisi ve eski yeşiller Partisi üyesi Lucia Dahlab halkın engelleme çabalarına rağmen laiklik yasasını kaldıran mahkeme kararı ile başörtülü bir şekilde mecliste yer alabilecek. Herkes gibi bir vatandaş olduğunu ve başörtüsünün sorun olmadığını ifade eden Dahlab laiklik yasasından sonra mecliste bulunacak ilk başörtülü olacak.
15.5.2021	SIĞINMA HAKKI	39 yıldır İsviçre’de yaşayan Demokratik Kongolu üç çocuk annesi kadın Sağlık sigorta primlerini ödeyemediği için sınır dışı edilmek isteniyor. Belli bir süre sosyal yardım aldığı ancak yardımın kesildiğini

		ifade eden kadının avukatı prim ödeyemediği için sınır dışı edilme kuralının önceki yıllarda kaldığını şu an öyle bir uygulamanın olmadığını belirtmiştir.
19.5.2021	ÇALIŞMA HAKKI	Zürih'te vatandaş olmayan ancak C düzeyinde oturum hakkı olan yabancılar artık silahlı polis olabilecekler. Karar 2022 yılından itibaren polis okullarında uygulanacak. Bugüne kadar polisler asistanlık ve konsolosluk koruma görevlerinde bulunan yabancılar için ki yıl süren polislik eğitimi sırasında İsviçre vatandaşlığına geçmek şartıyla artık polis olmak için başvuru yapabilme yolu açıldı. Böylelikle entegrasyonu sağlayacak bir uygulama hayata geçirildi ve bunun empatinin artmasına destek olacağı bekleniyor.
22.5.2021	YAŞAMA HAKKI	St. Gallen'de bir hapisanede Suriyeli mülteci ibadet kıyafetleri ile kendini astı.
13.6.2021	ADİL YARGILANMA	Polise çok geniş yetkiler veren "Terörizm ile Mücadelede Polis Önlemleri" adlı yasa tasarısı gerçekleştirilen referandum sonucunda %56.6'lık bir kabul ile onaylandı. Referandum sonucunda en yüksek desteği veren kantonları İsviçre'nin batısında bulunan Valais, Fribourg, Neuchatel, Jura gibi kantonlar oluşturmaktadır.
13.6.2021	KÖTÜ MUA. ve İŞKENCE YASAĞI	Bern Tren istasyonunda polis siyahi bir gençten şüphelenerek denetlemek istedi. O sırada etkinlik sebebi ile orada bulunan 10 gazeteci olaya şahit oldu. İtalyanca konuşan siyahi genç başka dil bilmediği için karakola götürülmek istendi ve bu sırada yaşananlar polis şiddetini ortaya çıkardı. Olaya tanıklık eden gazetecilerin aktardıklarına göre polis ekiplerinin tavrı "George Floyd" vakasını andırmaktaydı. Bern kanton polisi olayla ilgili, dil bilmemesi üzerine götürülmek istendiği açıklamasında bulundu.

14.6.2021	SİĞİNMA HAKKI	Dünya Mülteciler Günü “Aileler Birbirine Aittir. Mülteciler de dahil” temel mottosu ile kutlanırken STK’lar İsviçre’ye aile kavramını dar yorumladığı ve mülteci ailelerin birleşimini engellediği için eleştiriler getirdi. Mülteciler için aile birleşiminin aynı zamanda maddi açıdan da zor olduğu ve birleşim için yüksek borçların altına girildiği ifade edildi.
10.8.2021	KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİ	PKK/YPG terör örgütü İsviçre’de "Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi Temsilciliği" adı altında temsilcilik açtı. Bunun üzerine Türkiye İsviçre’yi protesto etti. Türkiye, terör gruplarının bir gün İsviçre’de de saldırı yapabilecek potansiyele sahip olduğunu dile getirdi.
16.8.2021	SİĞİNMA HAKKI	SP ve Yeşiller Partisi Afganistan’dan yaşanan insanlık dışı olaylar neticesinde 10 bin mülteci alınmasına yönelik talepte bulundu. Ayrıca İsviçre’de bulunan Afganlıların da ailelerine ve akrabalarına kavuşmak için aile birleşimi için fırsat verilmesi gerektiği belirtildi. Ancak İsviçre yılda 800 hassas durumdaki mülteciyi bu kriz alanından çıkarıp kabul edeceğine dair söz vermesine rağmen Kabil’deki ofisinde çalışan sadece 200 kişiye yerleşim hakkı vermek istiyor.
20.8.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	İsviçre ordusunda yaşanan taciz skandallarına bir yenisi daha eklendi ve taciz nedeniyle bir asker suçlu bulundu. Ortaya çıkan vaka İsviçre ordusunun hala cinsel tacizler ile mücadele etmesi gerektiğini gösterdi.
26.9.2021	EVLENME HAKKI	Eşcinsel çiftlerin evliliği ve çocuk edinebilmeleri için yapılan referandum %64’lük bir oy oranı ile kabul edildi. Muhafazakar eleştirmenler ise yasayı engellemek istedi.

15.10.2021	KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI	İsviçre sığınma başvuru sürecinde mültecilerin özel bilgilerine ulaşabilmeyi sağlayacak yasayı kabul etti. Buna göre sığınmacıların telefon, tablet veya bilgisayarlarındaki veriler toplanabilecek. Ancak bu verilerin ne kadarının toplanabileceği ne kadar süre tutulabileceğine ilişkin bir bilgi yok. Mahremiyet konusu dahilinde olduğu için birçok eleştiri alan düzenlemenin temel insan hakkını ihlal ettiği ifade edilmektedir.
13.10.2021	SERBEST SİYASAL SEÇİM	İsviçre’de yaşayan her üç kişiden biri İsviçre vatandaşlığı olmadığı gerekçesiyle genel seçimlere ve referanduma katılamıyor. Özellikle kendilerini ilgilendiren kararlarda seçim hakkı olmayan kimseler durumdan oldukça rahatsızken bunun entegrasyon önünde büyük bir engel olduğu tartışmalar arasında. Siyasal katılım süreçlerinden dışlanmak İsviçre vatandaşları ile benzer şartlarda yaşayan yabancılar için hem bir hak ihlaliyken aynı zamanda da toplumla bağlarını zedeleyen bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır.
26.10.2021	ÇALIŞMA HAKKI	Ordu’da 5 asker aşı olmayı reddettikleri için askerlikten çıkardı. Askerler kararı mahkemeye taşıdı.
6.12.2021	KANUNİ SUÇ VE CEZA (CEZANIN ORANTILILIĞI)	Solothurn kantonunda 1980’lerden bu yana oturma izni olan 54 yaşındaki Türk vatandaşı fazla borcu olduğu için başarılı bir şekilde entegre olamadığı gerekçesiyle sınır dışı edilmek isteniyor. 1980’lerde oturma izni aldıktan sonra bir dava sonucu suçlu bulunan ve Türkiye’ye dönen ancak sonrasında eş durumundan dolayı tekrar İsviçre’ye dönen Türk vatandaşı, 12 yıl sonra oturma izninin uzatılmaması üzerine mahkemeye başvurdu ve mahkeme oturma iznini uzatmayan Federal Yabancılar Dairesi’ni haklı buldu.

8.12.2021	SIĞINMA HAKKI	Afganistan'da Talibanın hakimiyeti ele geçirmesinden sonra İsviçre'de yaşayan Afganlılar aile birleşimine ilişkin bürokratik engellerden dolayı ailelerine kavuşamıyor. Yaklaşık 20 bin Afgan aile birleşiminden yaşanan bürokratik süreçlerden dolayı mağdur olmaktadır. Zaten uzun bir süre alan aile birleşimi işlemleri Afganistanda yaşananlardan dolayı büyük bir problem haline gelmiş ve dosyalara yönelik incelemelerin aylarca sürebileceği ifade edilmiştir.
9.12.2021	IRKÇILIK/AYRIMCILIK YASAĞI	Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen panelde BM İnsan Hakları Konseyi ırkçılığa karşı yasal altyapı ve bir eylem planı olmadığı için İsviçre İnsan Hakları STK Platformu'nu eleştirdi. İnsan Hakları Kurumu tarafından koordine edilen STK'lar da BM'nin eleştirilerine katılarak bu konuda bir adım atılması gerektiğini ifade etti. BM eylem planı istedi.
11.12.2021	ADİL YARGILANMA	2017 yılında PKK-YPG terör örgütü gruplarının da aralarında bulunduğu Bern'de yapılan gösteride "Kill Erdoğan" pankartı açan 4 kişi hakkında Recep Tayyip Erdoğan'ın ve Mevlüt Çavuşoğlu'nun yakından takibi ile dava açıldı. Duruşma 18-19 Ocak 2022'de başlayacak.

İSVİÇRE NEFRET SÖYLEMİ ve SALDIRILAR 2021 KRONOLOJİ

TARİH	SALDIRI TÜRÜ	OLAY BİLGİSİ
9.3.2021	İŞLETMEYE SALDIRI	Kamusal alanlarda yüzü örtme yasağına ilişkin referandumun yapıldığı gün İsviçre İslam Konseyi internet sitesine yönelik siber saldırı gerçekleştirildi ve gün boyu siteye erişim engellendi. Islamischen Zentralrates Schweiz (IZRS), bunun arkasında kim varsa, ifade özgürlüğünün ruhuna aykırı hareket ediyor, açıklamasında bulundu.
18.3.2021	MÜLKE SALDIRI	İsviçre Türk Toplumu Başkanı Şeref Yıldız'ın evine 3 kişi tarafından saldırı gerçekleştirildi. Son 2 yıldır beşinci kez saldıran terör örgütü mensupları evin önündeki arabalara da zarar verdi. Şeref Yıldız ve ailesi saldırı sonrasında 18 yıldır oturdukları evden artan saldırılardan dolayı çıkacağını bildirdi.
27.4.2021	NEFRET SÖYLEMİ/TEHDİT	Bässlergut Federal İltica Merkezi çalışanının aylardır e-posta ve telefon üzerinden büyük tehditler aldığını ifade etti. Çalışanın özel bilgilerini içeren broşürlerin dağıtıldığı ve kedisinin de sakat bırakıldığı ortaya çıktı. Bunun ardından polis soruşturma başlattı. Göç Sekreterliği'ne (SEM) göre neredeyse her iltica merkezindeki çalışanlara ve kuruma yönelik saldırılar gün geçtikçe artıyor.
4.5.2021	DERNEĞE SALDIRI	Rümlang'daki İsviçre Türk Toplumu'nun merkez binası posta kutusuna 29 Nisan tarihinde PKK tarafından patlamaya hazır halde bomba koyuldu. Türk Toplumu başkanı Şerif Yıldız tarafından anlaşılan saldırı sonrasında polise haber verildi. Yetkililer bombanın gerçek ve patlamaya hazır olduğunu bildirdi. Saldırının yine PKK sempatanları tarafından gerçekleştirildiğinden şüpheleniliyor.
19.5.2021	ŞAHSA SALDIRI	Uluslararası Af Örgütü İsviçre'deki sığınma merkezlerinde güvenlik görevlileri tarafından

		sığınmacılara karşı gerçekleştirilen şiddet eylemlerinin endişe verici düzeyde olduğunu raporladı. 32 kişi ile gerçekleştirilen mülakatlardan oluşan raporun başlığı “Sığınmacılara insan gibi davranılmasını istiyorum” şeklinde. Yapılan görüşmeler sonucunda birçok istismar tespit edilmiş ve endişe duyduklarını dile getirmiştir.
29.5.2021	İŞLETMEYE SALDIRI	Dünya Türk İş Konseyi (DTİK) Avrupa Bölge Komitesi üyesi Suat Şahin'in İsviçre'nin Olten şehrindeki fabrikasına 24 Mayıs'ta PKK terör örgütü üyeleri tarafından kimyasal saldırı gerçekleştirildi. Güvenlik kameralarını boyayarak girdikleri fabrikanın çeşitli yerlerinde terör propagandası içeren yazılar yazıldı. Kimyasal saldırı sonrasında içerdeki işçiler rahatsızlandı. Olayın ardından içerisinde polis ve itfaiyenin de bulunduğu yaklaşık 25 kişilik ekip inceleme yaptı.